

Využití přístupu Storytelling v rozvoji anglické slovní zásoby u dětí předškolního věku

Agnieszka Kiedroń

Bakalářská práce
2023

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav školní pedagogiky

Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Agnieszka Kiedroń**
Osobní číslo: **H20999**
Studijní program: **B0112P300001 Učitelství pro mateřské školy**
Forma studia: **Prezenční**
Téma práce: **Využití přístupu Storytelling v rozvoji anglické slovní zásoby u dětí předškolního věku**

Zásady pro vypracování

Zpracování rešerše a studium odborné literatury o výuce anglického jazyka v předškolním vzdělávání.

Vymezení teoretických východisek zaměřených na přístup Storytelling.

Zpracování projektu na rozvoj anglické slovní zásoby s využitím přístupu Storytelling.

Realizace a ověření projektu ve vybrané mateřské škole.

Evaluaace a závěry projektu, návrh doporučení pro praxi mateřských škol.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- Cook, V. (2016). *Second language learning and language teaching* (Fifth edition). New York: Routledge.
- Cremin, T., Flewitt, R., Mardell, B., & Swann, J. (2017). *Storytelling in early childhood: enriching language, literacy and classroom culture*. New York: Routledge.
- Kerry-Moran, K. J., & Aerila, J. (2019). *Story in children's lives: Contributions of the narrative mode to early childhood development, literacy and learning*. Cham: Springer.
- Mellon, N. (2014). *Storytelling with Children*. Oxford: Hawthorn Press.
- Smolik, F., & Málková, G. (2014). *Vývoj jazykových schopností v předškolním věku*. Praha: Grada.

Vedoucí bakalářské práce: **PhDr. Beata Horníčková**
Ústav školní pedagogiky

Datum zadání bakalářské práce: **18. listopadu 2022**

Termín odevzdání bakalářské práce: **28. dubna 2023**

Mgr. Libor Marek; Ph.D.
děkan

L.S.

---

doc. PhDr. Mgr. Marcela Janíková, Ph.D.
ředitelka ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval(a) samostatně a použitou literaturu jsem citoval(a). V případě publikace výsledků budu uveden(a) jako spoluautor.

Ve Zlíně ..... 18.4.2023 .....

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací;

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlíží k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce aplikačního typu se zabývá využitím přístupu Storytelling v rozvoji anglické slovní zásoby u dětí předškolního věku. V teoretické části jsou shrnuty poznatky z problematiky rozvoje a osvojování si cizího jazyka dětmi raného věku a možnosti využití přístupu Storytelling v tomto procesu. Praktická část bakalářské práce obsahuje vypracovaný projekt, jehož úkolem je skrze osm výstupů, využívajících přístup Storytelling, rozvíjet anglickou slovní zásobu dětí vybrané mateřské školy. Na závěr projektu bylo zpracováno jeho hodnocení, na jehož základě vychází doporučení pro praxi.

Klíčová slova: Storytelling, slovní zásoba, cizí jazyk, raná výuka cizího jazyka

ABSTRACT

This application-type bachelor thesis deals with the use of the Storytelling approach in the development of English vocabulary of preschool children. The theoretical part summarizes the findings of the development and acquisition of foreign language by very young learners and the possibilities of using the Storytelling approach in this process. The practical part of the bachelor's thesis includes a project, the aim of which is to develop the English vocabulary of preschool children through eight meetings using the Storytelling approach. At the end of the project, an evaluation of the project has been made, based on which recommendations for practice are suggested.

Keywords: Storytelling, Vocabulary, Foreign Language, Very Young Learners

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat především PhDr. Beatě Horníčkové za její odborné vedení, rady a pomoc při zpracovávání mé bakalářské práce. Dále děkuji své tetě Mgr. Andree Skupieň Kapsia za její podporu, cenné rady a umožnění realizace projektu v jedné z jejich skupinek předškolních dětí učících se anglický jazyk.

*„Existovaly vysoce rozvinuté společnosti, které nepoužívaly kolo,
ale nikdy neexistovala společnost, jež by nevyprávěla příběhy.“* Ursula K. Le Guin

Prohlášení

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 ŘEČ.....	12
1.1 JAZYKOVÉ ROVINY ŘEČI.....	12
1.2 ROZVOJ SLOVNÍ ZÁSObY V RODNÉM JAZYCE.....	14
2 OSVOJOVÁNÍ CIZÍHO JAZYKA DĚTMI PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU	17
2.1 NEJZNÁMĚJŠÍ TEORIE O RANÉ VÝUCE CIZÍHO JAZYKA.....	17
2.2 VLIV RANÉHO VĚKU NA OSVOJOVÁNÍ CIZÍHO JAZYKA	18
2.3 ZÍSKÁVÁNÍ ŘEČOVÝCH DOVEDNOSTÍ V CIZÍM JAZYCE	21
2.4 OSVOJOVÁNÍ SLOVNÍ ZÁSObY CIZÍHO JAZYKA.....	22
2.4.1 Způsoby rozvoje slovní zásoby cizího jazyka.....	23
2.4.2 Strategie osvojování cizího jazyka vhodné pro děti předškolního věku	24
3 STORYTELLING	27
3.1 CO JE TO STORYTELLING	27
3.2 VLIV STORYTELLINGU NA ROZVOJ DÍTĚTE	28
3.2.1 Vliv Storytellingu na rozvoj řeči.....	29
4 VYUŽITÍ STORYTELLINGU VE VÝUCE ANGLICKÉHO JAZYKA.....	31
4.1 VÝUKA ANGLICKÉHO JAZYKA STORYTELLINGEM U DĚTÍ PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU	31
4.2 STORYTELLING A ROZVOJ ANGLICKÉ SLOVNÍ ZÁSObY	32
4.3 PŘÍPRAVA NA STORYTELLING VE TŘÍDĚ V RÁMCI ANGLICKÉHO JAZYKA	33
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	35
5 NÁVRHN PROJEKTU.....	36
5.1 CÍL PROJEKTU.....	36
5.2 CÍLOVÁ SKUPINA	36
5.3 NÁVRH REALIZACE PROJEKTU	37
6 REALIZACE PROJEKTU	40
6.1 DEN PRVNÍ – O BOUDĚ BUDCE.....	40
6.2 DEN DRUHÝ – ČERVENÁ KARKULKA	43
6.3 DEN TŘETÍ – ČERVENÁ KARKULKA II.	46
6.4 DEN ČTVRTÝ – O TŘECH PRASÁTKÁCH.....	49
6.5 DEN PÁTÝ – O TŘECH PRASÁTKÁCH II.....	52
6.6 DEN ŠESTÝ – O SLEPIČCE A KOHOUTKOVI	55
6.7 DEN SEDMÝ – ZLATOVLÁSKA A TŘI MEDVĚDI	58

6.8	DEN OSMÝ – O VELKÉ ŘEPĚ.....	61
7	EVALUACE PROJEKTU.....	65
7.1	HODNOCENÍ	65
7.1.1	Sebehodnocení	70
7.1.2	Hodnocení učitelkou	72
7.2	LIMITY V APLIKACI PROJEKTU	72
7.3	DOPORUČENÍ PRO PRAXI.....	73
	ZÁVĚR	75
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	76
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	79
	SEZNAM GRAFŮ	80
	SEZNAM TABULEK.....	81
	SEZNAM PŘÍLOH.....	82

ÚVOD

Téma bakalářské práce jsem si vybrala z toho důvodu, že v současném světě je velmi důležité komunikovat nejen v rodném jazyce, ale minimálně i v anglickém jazyce. Schopnost ovládat anglický jazyk je v dnešní společnosti vnímána jako nutnost pro pohodlný život a je vyžadována většinou zaměstnavatelů. Výuka anglického jazyka se v mnoha mateřských školách ještě neorganizuje a dle mého názoru důvodem je zejména neznalost učitelů, jak zábavně seznámit a učit děti cizí jazyk. Proto vnímám využití přístupu Storytelling ve výuce anglického jazyka, jako jedinečnou příležitost seznamování dětí s jazykem hravým a zajímavým způsobem.

Díky využití přístupu Storytelling se děti prostřednictvím známých i neznámých příběhů, tak oblíbených v tomto věku, mohou učit anglický jazyk přirozeným způsobem. Stejně jako v rozvoji mateřského jazyka je v tomto přístupu dětem jazyk představen skrze přirozenou podobu jazyka ve větách a v konverzaci. Osvojování slovní zásoby tak není samostatnou, odděleně stojící jednotkou ve výuce, která je pro děti nezáživná, ale probíhá přirozeně poslechem a později i zapojením se do vyprávění. Přístup Storytelling také umožňuje učitelům zařadit do výuky další metody, které seznamování s anglickým jazykem ještě více atraktivní a pomůžou k efektivnímu procesu osvojování.

Teoretická část této bakalářské práce aplikačního charakteru sumarizuje poznatky z oblasti osvojování si cizího a zejména anglického jazyka dětmi předškolního věku. Popisuje specifika procesu osvojování slovní zásoby anglického jazyka v raném věku a metody výuky, které jsou vhodné k využití v mateřské škole. Po představení přístupu Storytelling a jeho benefitů, v zařazení do předškolního vzdělávání, jsou popsány možnosti jeho využití v osvojování si slovní zásoby anglického jazyka.

V praktické části bakalářské práce je představený projekt, který je navržen pro využití přístupu Storytelling v rozvoji anglické slovní zásoby u dětí předškolního věku. Projekt pracuje s tradičními pohádkami vyprávěnými v anglickém jazyce. Na základě poznatků z ověřování projektu v mateřské škole je zpracováno jeho hodnocení v úspěšnosti osvojení si slovní zásoby dětmi a doporučení pro praxi pro další využití v mateřské škole.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ŘEČ

První kapitola v této bakalářské práci se zabývá řečí a jejím rozvojem v životě člověka. Čtyři základní jazykové roviny (morfologicko-syntaktická, lexikálně-sémantická, foneticko-fonologická a pragmatická), které jsou níže podrobněji rozepsané, umožňují úplné ovládnutí jazyka a jeho využití v mezilidské komunikaci. Na lexikálně-sémantickou úroveň následně navazuje podkapitola, která popisuje rozvoj slovní zásoby v mateřském jazyce, za předpokladu zdravého a nekomplikovaného rozvoje dítěte. Tento krok je nezbytný pro následné vysvětlení rozvoje slovní zásoby celkově v jazyce cizím a v osvojování si cizího jazyka dětmi předškolního věku.

1.1 Jazykové roviny řeči

Řeč dělíme do čtyř základních jazykových rovin. Ačkoli jsou tyto roviny rozdělené, jejich osvojování probíhá současně a vzájemně se doplňuje. Bez osvojení všech rovin řeči není možné si osvojit jazyk na funkční úrovni.

Foneticko-fonologická rovina řeči

Tato rovina řeči řeší schopnost jedince vyslovovat jednotlivé hlásky. Tyto hlásky se osvojuje postupně, od nejjednodušších po nejnáročnější. Mezi první hlásky, které je dítě schopno vyslovit patří samohlásky a retné či závěrové souhlásky (M, B, P), jsou to hlásky, které vyžadují nejmenší námahu na vyslovení. Naopak mezi problémové hlásky pak patří sykavky, vibranty a hláska L. Tuto rovinu řeči, jako jedinou z výše vyjmenovaných, ovlivňují ve velké míře i fyziologické faktory jako je obratnost mluvidel či vyzrálost sluchu. Kromě produkce hlásek se v této rovině nachází i schopnost tyto hlásky sluchově přijímat a rozlišovat (Klenková, 2006; Zajitzová, 2011).

Morfologicko-syntaktická rovina řeči

V morfologicko-syntaktické rovině řeči je hlavním objektem zájmu gramatická složka jazyka. Vývoj této roviny je možné sledovat až ukončením předřečového období. Až začátkem vlastního vývoje řeči, jsou gramatické struktury pozorovatelné. Od jednoslovných sdělení je tak sledován postup k větám rozvitým s využitím všech slovních druhů v každodenní komunikaci. Sleduje také správné časování, skloňování a stupňování a další gramatické záležitosti jazyka. Tato rovina by měla být po čtvrtém roce života dítěte na takové úrovni, že by neměly používat větší dysgramatismy (Klenková, 2006; Zajitzová, 2011).

Pragmatická rovina řeči

Schopnost přizpůsobit svou komunikaci na základě sociálních požadavků okolí je objektem pragmatické roviny řeči. Do této kategorie patří jak verbální, tak i neverbální složka komunikace. V této rovině řeči je zkoumána schopnost jedince reagovat, regulovat a zapojovat se do konverzace. Tato rovina by měla být v dostatečné míře dosažena dítětem ve věku čtyř let (Klenková, 2006; Zajitzová, 2011).

Lexikálně-sémantická rovina řeči

Lexikálně sémantická rovina jazyka se zaměřuje zejména na pasivní a aktivní slovní zásobu, na schopnost jedince zobecňovat a chápat definice pojmů, dále pak na obsah a význam lexémů. Slovo je základní jednotkou lexikálního systému, kde jsou zahrnuty všechny tvary jednoho slova (Bytešnicková, 2012).

Lexikologie se zabývá slovní zásobou, tvořením slov, frazeologií a sémantikou. Znalost slovní zásoby se zaměřuje na systematickou charakteristiku slov v jednotlivých jazycích. Tvorba slov se zabývá tvořením a strukturalizací ucelených slov. Frazeologie studuje skupiny slov, jejichž jednotlivá slova jsou uložena v dlouhodobé paměti, jinak řečeno, předmětem jejího zájmu jsou ustálená spojení a obraty. Sémantika zkoumá význam (obsah) lexémů (Bytešnicková, 2012, s.75).

Slovní zásoba jazyka je tvořena souhrnem všech slov a jejich tvarů neboli lexémů. Svou slovní zásobu si každý jedinec rozvíjí postupně během celého svého života. Jak dobře tento proces probíhá záleží na vnitřních i vnějších faktorech. Nikdo však celou slovní zásobu jazyka nezvládá ovládat. Její používaná část jedincem se nazývá individuální slovní zásoba. Ta se skládá z větší pasivní složky, tedy slov, kterým rozumíme, a menší aktivní slovní zásoby, to jsou slova, které využíváme v naší mluvě (Bytešnicková, 2012). Aby se slovo stalo součástí aktivní slovní zásoby, je třeba jej zopakovat dvanáctkrát a více, nejlépe v různém kontextu (Thorová, 2015).

V procesu osvojování si cizího jazyka je stěžejní rozvíjet všechny tyto roviny, pokud je cílem osvojení jazyka na funkční úrovni. Z počátku je rovina pragmatická a morfologicko-syntaktická mírně upozaděná, jejich podoba je pasivně přijímána ze slovního projevu učitele. Je nutné, aby si učící se jedinec zprvu osvojil základní slovní zásobu a znal správnou výslovnost, poté se začnou přirozeně propojovat a rozvíjet všechny roviny.

1.2 Rozvoj slovní zásoby v rodném jazyce

Tato podkapitola popisuje rozvoj slovní zásoby v průběhu života dítěte. Jelikož je rozvoj lexikálně-sémantické roviny řeči (osvojování a správné využívání slov) úzce spojen s použitím dalších rovin, objevují se okrajově i v tomto rozdělení. Znalost postupného rozvoje slovní zásoby mateřského jazyka je stěžejní pro zvolení vhodného postupu při výuce cizího jazyka.

Předřečové období

Předřečové, nebo jinak nazývané předjazykové období se již od šestého týdne po narození vyznačuje rozdílným pláčem dítěte, podle toho, co potřebuje. Přechází do pudového žvatlání – hra s vydáváním zvuků svými mluvidly, upoutává pozornost rodičů a dítě tak dostává pozitivní zpětnou vazbu na využívání hlasu. Tato fáze se kolem šestého měsíce postupně mění v napodobivé žvatlání. Zde dítě sluchem a zrakem začíná napodobovat znění mateřského jazyka. V této fázi dochází k náhodnému tvoření dvouslabičných slov, těm ale dítě nerozumí. K porozumění řeči dochází v desátém měsíci života, kde se začíná rozvíjet pasivní slovní zásoba. Mezi prvními slovy, kterým děti rozumí, patří slova týkající se nejbližší rodiny, jídla a hygieny. Předřečové období končí prvním rokem dítěte a začíná období vlastního vývoje řeči (Kyclova Bezděková, 2014; Průcha, 2011; Smolík & Seidlová Málková, 2014).

1-2 roky

První vědomě používaná slova dítětem jsou jednoslabičná, nejčastěji se jedná o podstatná jména a citoslovce, které často nahrazují činnosti a celé věty. Tato dětská slova nazýváme holofráze. Dítě se těmito jednoduchými slovy dokáže díky variabilitě melodie, kontextu či situace s rodiči dorozumět (Thorová, 2015). V tomto období se později objevuje se takzvaný dětský žargon neboli dítětem vymyšlené výrazy, kterým zpravidla rozumí pouze rodiče a sourozenci (Langmeier & Krejčířová, 2006). V této fázi je rozvoj pasivní zásoby důležitý pro následný vývoj té aktivní. Rodič svými reakcemi a povídáním si s dítětem je podporuje a koncem druhého roku dítěte je už schopno se vyjadřovat v jednoduchých větách, vzniklých spojením jednotlivých slov. Období mezi rokem a půl je typické pro takzvané první období otázek, kdy dítě zjišťuje, že vše má název, který chce zjistit. Slovní zásoba se pohybuje kolem 100 slov. V tomto momentě dochází k prudkému rozvoji slovní zásoby, kdy se dítě učí až dvě nová slova denně. Tento prudký rozvoj nazýváme anglickým

termínem „word spurt“, či „vocabulary spurt“ (Kycltová Bezděková, 2014; Smolík & Seidlová Málková, 2014; Thorová, 2015).

2-3 roky

Slovní zásoba tříletého dítěte by měla dosahovat přibližně 400 slov. Využívá podstatná jména, slovesa a citoslovce ve správném gramatickém tvaru, dále se přidávají zájmena a přídavná jména. Dítě rozlišuje jednotné a množné číslo a dokáže skloňovat. Děti v tomto věku zajímá čtení a vyprávění příběhů, časem dokáže doplňovat do známých příběhů slova, která ho baví nebo ho zaujala. Ve třech letech dítěte dochází podle výzkumů k největšímu rozvoji slovní zásoby (Klenková, 2006; Kycltová Bezděková, 2014; Smolík & Seidlová Málková, 2014).

3-4 roky

Začátek předškolního období, které doprovází velký vývoj v oblasti komunikace, se vyznačuje druhým obdobím otázek, které je typické využíváním doplňovacích otázek *co, kde, kdo, kdy a proč*, související s chápáním vzájemných vztahů mezi jevy, nejen jejich pouhé pojmenování. Je to důležitý milník pro rozvoj slovní zásoby. V tomto věku dochází k fenoménu takzvaného rychlého mapování, kdy dítě dokáže rychle odhadnout a následně zapamatovat si význam slova. Počet slov v pasivní zásobě se v průběhu tohoto období zvýší z 900 na asi 1200, stejně tak se zlepšuje i aktivní využívání slov. Tento velký rozvoj s sebou nese úskalí v plynulosti řeči dítěte, je nutné dítě ve vyjadřování podpořit a být tolerantní. Používání jazyka se rozšiřuje na minulé časy, využívání předložek, chápe pojem času, začíná mluvit o sobě v první osobě, využívá zájmena a celkově se jeho přednes zpřesňuje a zlepšuje. Využívání časových termínů se ustálí až v mladším školním věku, kvůli zrání časové orientace dítěte (Bytešníková, 2012; Kycltová Bezděková, 2014; Smolík & Seidlová Málková, 2014; Thorová, 2015; Vágnerová & Lisá, 2021).

4-5 let

V této věkové kategorii dochází k intelektualizaci řeči. Jde zejména o prohlubování obsahu slov. Gramatiku dítě využívá správně a je zde také patrný velký nárůst slov v pasivní (1500–2000 slov) i v aktivní slovní zásobě (800–1500). Období od tří do pěti let se vyznačuje kreativním zacházením s jazykem. Vznikají tak dětské neologismy, kdy dítě tvoří nové názvy předmětů na základě jeho zkušeností (Kycltová Bezděková, 2014; Thorová, 2015).

5-6 let

Toto období se vyznačuje aktivním využíváním až 3000 slov, správným použitím gramatiky i používáním rozvitých vět. Dítě pojmenovává předměty a podá jejich definici, kdy vysvětlí jejich účel, zvládne popsat vztahy mezi určenými předměty či jevy a dokáže pojmy seřadit ve vztahu nadřazenosti nebo podřazenosti. Jeho pojem času se značně zpřesňuje (Kycltová Bezděková, 2014; Langmeier & Krejčířová, 2006; Vágnerová & Lisá, 2021).

6 let a více

Věk šest až sedm let se označuje jako konec základního rozvoje řeči, slovní zásoba se ale rozšiřuje po celý život. Průměrný dospělý člověk s maturitou má ve své slovní zásobě kolem 50 000 slov (Kycltová Bezděková, 2014; Thorová, 2015).

Tento postupný rozvoj v mateřském jazyce je nutné brát v potaz i při osvojování si cizího jazyka. Dítě, které vzhledem ke svému věku nemá ještě v mateřském jazyce ovládnutou nějakou kategorii slov či nerozumí nějakému pojmu, nemůžeme učit a očekávat její ovládnutí v jazyce cizím.

Z postupného osvojování slovní zásoby mateřského jazyka také můžeme vycházet ve výuce cizího jazyka. Nejdříve probíhá předřečové období, v osvojování cizího jazyka tuto fázi nazýváme tichým obdobím, které může trvat až několik měsíců. Během tichého období učící se jazyk pouze poslechově přijímá a vyjadřuje se gesty či mateřským jazykem (Pokrivčáková, 2020a). Postupně je dítě schopno používat jednoduchá jednoslabičná a nejčastěji používaná slova, ale nezapomínáme na signifikantnost pasivního přijímání jazyka. Později můžeme nabalovat další řečové dovednosti a očekávat větší plynulost v komunikaci dítěte, pokud dojde k osvojení předchozích úrovní. Je nutné neopomíjet ve výuce další roviny řeči, aby osvojování probíhalo komplexně v přirozených souvislostech. Některé teorie o rané výuce cizího jazyka přímo spojují schopnost osvojování si cizího jazyka s procesem rozvoje jazyka mateřského.

2 OSVOJOVÁNÍ CIZÍHO JAZYKA DĚTMI PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU

Potřeba znát více než jeden jazyk se v dnešním světě stala neodmyslitelnou pro kvalitní život. Anglický jazyk se dostal na post jakéhosi jazyka mezinárodní domluvy, a tak je jazykem nejčastěji zařazovaným do výuky od nejzazších let. Výuka anglického jazyka již během předškolního vzdělávání nemá v českém školství dlouhou historii a až v posledních letech je v mateřských školách dostupná zejména v podobě kroužků vedených především externím pracovníkem nebo jednou z anglicky mluvících učitelek v mateřské škole. Následující kapitoly popisují problematiku osvojování si cizího jazyka již v předškolním věku. Jsou zde představeny pohledy odborníků, specifika osvojování a metody využívané v tomto procesu.

2.1 Nejznámější teorie o rané výuce cizího jazyka

Teorií, proč je osvojování cizího jazyka již v raném věku pro jedince přínosná a z jakých důvodů tomu tak je existuje mnoho. V této podkapitole jsou představeny tři z nich.

Hypotéza kritického období Lenneberga (1967) hovoří o lidské schopnosti se naučit jazyk, kterou jedinec má pouze od dvou let do brzkého náctiletého období. Hlavními rozdíly v učení se cizího jazyka mezi dospělým a dítětem jsou fyzické faktory, mezi které řadíme rozdílnou plasticitu a lateralizaci mozku, dále sociální faktory, situace a v neposlední řadě rozdílnost myšlení dětí a dospělých (Lenneberg, 1967, podle Cook, 2016).

Tato hypotéza se však ověřovala zejména na dětech, které byly cizímu jazyku vystaveny neustále, nebo alespoň po většinu dne. Tento proces stále funguje, pokud je dítě v předškolním věku v 60 % svého dne vystavené cizímu jazyku. Vývoj mateřského jazyka tak není zastaven a zároveň je plynule přivlastňován jazyk druhý. To se mění ve chvíli, kdy je cizí jazyk vyučován v mateřských školách pouze jako doplněk. Tedy v klasických, nebilingvních mateřských školách nelze očekávat, že se dítě naučí cizímu jazyku lépe, v souladu s teorií kritického období. Platnost této teorie byla prokázána ve chvíli „úplného ponoření“ do cizího jazyka (Najvar & Hanušová, 2010; Průcha, 2010, 2011).

Teorie generativní transformační gramatiky podle Chomského. Jeden z prvních odborníků zabývajících se vývojem dětské řeči udává, že schopnost osvojování si mateřského jazyka je vrozená. Na základě této teorie se usuzuje, že každé dítě má „mechanismus osvojování jazyka“, anglicky Language Acquisition Device (LAD), a také

vrozenou univerzální gramatiku, na jejíž základě následně slyšenou řeč dále zpracovává a rychleji si ji přivlastňuje. Takový mechanismus by měl také fungovat během osvojování si cizího jazyka v dětství. Ačkoli je původní teorie Chomského mnohými kritizována pro příliš abstraktní a nezkoumatelný přístup, stala se odrazovým můstkem pro další odborníky. Na jejím základě dnes stojí racionalistický přístup k osvojování jazyka, který upřednostňuje vrozené dispozice pro učení jazyka před učením a vlivům prostředí (Najvar, 2010; Neaum, 2012; Průcha, 2011).

Na tuto teorii navazuje Bruner, který doplňuje do Chomského vrozeného mechanismu osvojování jazyka také složku interakce a opakovaného vystavení jazyku. Tato teorie rází myšlenku, že aby se mohl tento systém náležitě rozvinout, musí být děti aktivně zapojeny do komunikace s okolím. Teno doplňkový systém nazývá **Language Acquisition Support System** (LASS) neboli systém podpory osvojování cizího jazyka (Neaum, 2012).

2.2 Vliv raného věku na osvojování cizího jazyka

Výuka cizího jazyka v předškolním věku je tématem, kterým se zabývá mnoho autorů odborných knih. Je zkoumáno, zda děti učící se jazyk od raného věku mají výhody vůči lidem, kteří si jazyk začali osvojovat až ve věku pozdějším, či je naopak zařazení výuky v předškolním věku kontraproduktivní. V následující tabulce je výběr z několika zdrojů, které tuto problematiku řeší.

Tabulka 1 Názor autorů na osvojování si angličtiny VYL

Autor	Postoj	Parafráze ze zdroje
Sobirjonovich (2021)	Pozitivní	Osvojování si cizího jazyka v raném věku podle Sobirjonoviche pokládá důležité základy pro budoucí správnou výslovnost, porozumění cizímu jazyku díky rozvoji poslechových dovedností, gramatiky a struktury jazyka. Děti, které se učily cizí jazyk v raném věku se dokážou aktivně zapojovat do komunikace. Veškerá výuka ale musí probíhat, kvůli vývojovým specifikům tohoto věkového období, v dětem přirozené herní, dynamické a hravé podobě.

Najvar (2010)	Pozitivní	Jedinou oblastí jazyka, která je prokazatelně lepší u osob učících se cizí jazyk od raného věku, je výslovnost. Je to dáno z toho důvodu, že výslovnost je úzce spojena s motorikou mimických svalů a jazyka. V předškolním věku, kde se motorika teprve rozvíjí je tak větší pravděpodobnost osvojení si i specifík ve výslovnosti cizího jazyka. Dospělí, kteří byli jako děti učeni cizímu jazyku mají taktéž větší sebevědomí a odvahu v cizím jazyce komunikovat, ačkoli se jejich úroveň neliší od osob, které s učením začali až ve starším věku.
Thorová (2015)	Pozitivní	Velkým pozitivem učení se cizího jazyka v mladším věku je jejich přirozená schopnost učit se jazyk díky stále probíhajícímu procesu učení se vlastního jazyka. Učení tedy probíhá přirozeně a dosahuje kvalit, které lze v pokročilejším věku dosáhnout obtížně. Mezi hlavními pozitivy je například plynulejší využívání druhého jazyka bez přízvuku, lepší porozumění i v hlučném prostředí nebo lepší výslovnost díky lepšímu rozeznání fonémů typické pro mladší věk. Další pozorovanou výhodou je, že osoba od mala naučená cizímu jazyku dosahuje vyššího porozumění a čtenářských schopností v jazyku mateřským. Celkový proces učení je sice z počátku pomalejší zejména v učení lexikálně sémantické úrovně cizího jazyka, ale celkový výsledek je vyšší kvality.
Pokrivčáková (2020a)	Neutrální	Ačkoli se ve společnosti často mylně traduje, že čím dříve tím lépe, autorka tento názor plně nepodporuje. Uznává, že děti učící se již v předškolním věku dokážou jazyk ovládnout téměř jako rodilý mluvčí, a to včetně přízvuku. To je ale pod podmínkou, že je jedinec cizím jazykem zcela obklopen. Naopak pokud je cílem výuky cizího jazyka si jej osvojit na základní komunikační

		úrovni, jako je ve školách, je lepší začít s výukou až v pozdějším věku.
Průcha (2010)	Nevyhraněný	České výzkumy zaměřující se na problematiku rané výuky cizího jazyka nepotvrdily vliv na následnou zvýšenou schopnost komunikovat v cizím jazyce, pokud nedošlo k tzv. „jazykovému ponoření“ kdy je jedinec pravidelně vystaven téměř celodenně cizímu jazyku.
Cook (2016)	Nevyhraněný	Autor tuto problematiku vidí obdobně jako Průcha (2010). popisuje nedostatečnost pokrytí výzkumu. Zkoumaní jsou buďto jedinci, kteří jsou plně ponořeni do jazyka (migranti) nebo naopak lidé učící se jazyk jako doplněk. Také kritizuje fakt, že žádný z výzkumů nezkoumá jak krátkodobý, tak dlouhodobý výsledek osvojování jazyka. Závěrem se zmiňuje o velkém negativu všech výzkumů. Podle autora totiž zjišťují, jak moc se komunikační schopnosti učícího přibližují k rodilým mluvčím, nikoli jak doopravdy dokáže používat cizí jazyk.
Muñoz (2006)	Negativní	Na základě svého výzkumu publikuje závěry, kde zpochybňuje vliv generativní teorie Chomského, a tedy i její pozitivní dopad na osvojování si cizího jazyka, pokud tento proces probíhá v raném věku. Naopak starší účastníci (od čtrnácti let a dospělí jedinci) si jazyk od začátku výzkumu osvojovali rychleji a efektivněji. Děti předškolního věku nedokázaly svůj pomalejší start dohnat po celou dobu trvání výzkumu a jejich výsledky nepoukázaly na možnost, že by postupem času začaly převyšovat ve svých dovednostech ostatní skupiny. Tedy pokud výuka cizího jazyka probíhá v omezeném čase a jedinec není jazyku vystaven po značnou část dne, jsou v osvojování cizího jazyka starší učící se ve výhodě.

Jak můžeme vidět z tabulky, názory odborníků na ranou výuku a její vliv na osvojování si cizího jazyka je nejednotný, často až rozporuplný. Autoři, kteří jsou přikloněni k stránce, která podporuje osvojování si cizího jazyka v raném věku, upozorňují na možná rizika. Tato rizika ale vidí jako řešitelná. Odborníci s nevyhraněným názorem poukazují především na nedostatečné pokrytí problematiky výzkumy a jejich neprůkaznost. Negativní postoj k osvojování si cizího jazyka v raném věku je spojován nejčastěji s vznikem rizika narušení komunikačních schopností v rodném jazyce a zpomalení či zastavení rozvoje mateřského jazyka.

2.3 Získávání řečových dovedností v cizím jazyce

Z předchozí tabulky je patrné, že osvojování cizího jazyka v raném věku má především vliv na mluvený projev, dále pak na poslech. Tyto dvě oblasti patří do celkem čtyř řečových dovedností, které si jedinec během učení cizího jazyka osvojuje.

Řečové nebo komunikativní dovednosti jsou takové, které jsou využívány pro komunikaci v jazyce. Tyto dovednosti, kterými jsou poslech, mluvení, čtení a psaní, rozdělujeme dvěma způsoby podle druhu řečové činnosti (Choděra, 2013; Mádlová, 2022).

První způsob rozdělení, vzhledem ke komunikačnímu procesu, je na receptivní a produktivní dovednosti. Mezi receptivní dovednosti řadíme poslech a četbu, tedy takové dovednosti, které vyžadují od jedince schopnost přijímat a následně chápat mluvenou nebo psanou informaci. Mezi produktivní naopak řadíme dovednosti vyžadující schopnost ústně či písemně informace vytvářet. Zde řadíme mluvení a psaní (Choděra, 2013; Mádlová, 2022).

Druhé dělení řeší způsob realizace komunikace. Tedy zda se jedná o zvukovou řeč (poslouchání a mluvení) nebo o řeč psanou (psaní a čtení). Plné využívání řečových dovedností je cílem osvojování cizího jazyka a je podmíněno osvojením jazykových prostředků jako je slovní zásoba, gramatika či fonetika (Choděra, 2013; Mádlová, 2022).

Poslech řadíme na první místo v důležitosti řečových dovedností, a to z toho důvodu, že je prvním způsobem, jak si osvojujeme cizí jazyk, a také je nejčastěji používanou dovedností v komunikaci. Tuto dovednost dále můžeme rozdělit na poslech jako takový, tedy dovednost dešifrovat formy a výrazy, dále pak na poslech s porozuměním, který předpokládá pochopení smyslu a významu slyšeného, což je již složitější proces (Choděra, 2013; Mádlová, 2022).

Mluvení je úzce spjato s poslechem a je neméně důležité. Je totiž pro učícího se jedince prostředkem zvnitřnění učiva. Umět mluvit cizím jazykem je pak největším motivátorem k učení cizího jazyka (Choděra, 2013).

Čtení rovněž rozdělujeme na dovednost porozumění výrazům a významům. Je považované za cílovou dovednost v osvojování řečových dovednosti pro svou užitečnost a potřebnost (Choděra, 2013).

Psaní je dovedností, která je v užitečnosti a potřebě k funkčnímu obsluhování se jazykem stavěno na posledním místě a je využíváno spíše jako prostředek k získání ostatních jazykových dovedností. Dělíme jej na reproduktivní, tedy přepisování, záznamy a produktivní, kdy je tvořen zcela nový obsah (Choděra, 2013).

Řečové dovednosti jsou na jedné straně prostředkem k osvojení si cizího jazyka, ale také jsou jejím cílem. Osvojení si cizího jazyka na úrovni funkční komunikace jde ruku v ruce s plným osvojením si řečových dovedností (Šebestová, Najvar & Janík, 2011). V předškolním vzdělávání, kvůli specifikům učících se cizímu jazyku, se rozvíjí a využívá pouze dovednosti na úrovni sluchové řeči, nikoli psané.

2.4 Osvojování slovní zásoby cizího jazyka

Prvním krokem ve výuce cizího jazyka je osvojení si základní slovní zásoby. Bez znalosti slovíček nelze rozvíjet další roviny řeči. Z počátku je slovní zásoba osvojována pasivně prostřednictvím receptivních dovedností, tuto fázi nazýváme tichým obdobím. Po překonání tichého období následuje aktivní využívání osvojené slovní zásoby.

K tomu, aby byl jedinec schopen dobře ovládat jazyk, je potřebná znalost velkého množství slovíček. Někteří autoři uvádějí, že pro plné ovládnutí jazyka je potřeba znát přes 20 000 rodnin slov¹. Pro základní komunikaci v angličtině pak kolem 10 000 rodnin slov. Člověk učící se druhý jazyk potřebuje znát nejen slovo, ale také jaké další slova jsou příbuzná, synonyma, podřazená a nadřazená tomuto slovu, a dokonce v jakém slovním spojení dochází k změně významu. Také asociace se slovem můžou být rozdílné v mateřském jazyce a v cizím jazyce (Cook, 2016; Pokrivčáková, 2012).

Zpravidla se zprvu učí slova v jazyce nejpoužívanější. Toto pravidlo má svoje výjimky, obcházejí se totiž slova složitá, obtížná na vysvětlení nebo příliš abstraktní a obecná, naopak

---

¹ Rodinou slov se rozumí všechna slova příbuzná k jednomu slovu. Celkový počet takových slov se může pohybovat až kolem 60 000 (Cook, 2016).

zaměřuje se na slovesa označující činnosti a na podstatná jména s konkrétním významem. Důležité je také myslet na to, že se neučíme pouze slovo a jeho význam. S každým naučeným slovem se pojí znalost správné výslovnosti, pravopisu, gramatické kategorie, možné struktury, skladby slova, další významy či dokonce vhodnost použití slova. Další překážkou učení se nového jazyka je přemýšlení. Každý jazyk má svá specifická slova, které v jiném neexistují nebo stejné věci vnímá jinak (například barvy). Pokud se tedy jedinec naučí cizí jazyk, může se mu změnit i způsob myšlení (Cook, 2016; Pokrivčáková, 2012).

Záměrné učení druhého, cizího jazyka ve vzdělávací instituci jako je mateřská škola může vzniknout takzvaný bilingvismus záměrně získaný. Při běžné výuce, která je v české republice typická od třetí třídy základní školy, nelze dosáhnout takové úrovně. Aby dítě dosáhlo záměrně získaného bilingvismu je nutné každodenní vystavení cizímu jazyku, které běžná výuka neumožňuje (Průcha, 2011).

2.4.1 Způsoby rozvoje slovní zásoby cizího jazyka

Slovní zásobu si člověk osvojuje postupně po celý život, a to jak v cizím, tak ve svém mateřském jazyce. Dochází k tomu prostřednictvím využití mnoha způsobů. Mimo základní postup osvojování si cizího jazyka, kdy je učení zprostředkováno učitelem či lektorem, je možné využít následující způsoby. Některé z nich vyžadují ale již určitou úroveň znalosti cizího jazyka, a tudíž nejsou vhodné pro úplné začátečníky.

Vyvození z kontextu a situace je jeden z nejběžnějších způsobů, jak se člověk naučí novému slovu. Tento postup využíváme i v rodném jazyce a ve chvíli, kdy je druhý jazyk na takové úrovni, že zbytek sdělení je pochopitelný. Rizikem využití tohoto způsobu je vyvození špatného závěru a následné chybování, jelikož ne každá konverzace a sdělení je předvídatelné (Celce-Murcia, 2001; Cook, 2016; Smolík & Seidlová Málková, 2014).

Dalším velmi používaným způsobem je typické **hledání ve slovníku**. V tomto případě se setkáváme s velkým množstvím druhů slovníků, jejichž výběr je klíčový v záměru použití a ve stylu učení cizího jazyka. (jednojazyčné, překladové, příkladové slovníky, produkční apod.). Nevýhoda slovníků je jejich obtížné využití během mluveného projevu. Slovník pravidelně nabízí množství možných překladů cizího slova, kdy je často nemožné vybrat ten správný bez představy o jeho významu (Celce-Murcia, 2001; Cook, 2016).

Dedukcí z tvaru a skladby slova se většinou přichází na kloub složitějším či slovům převzatým z cizího jazyka. Tento postup přijetí nového slova se většinou používá pouze k pochopení, nikoli k dalšímu jeho využívání v produkci řeči, jelikož bývá často nepřesné.

Proto tento postup často bývá doplněn metodou vyvozování z kontextu (Celce-Murcia, 2001; Cook, 2016).

Způsob, který většina studentů při učení cizího jazyka uvítá je **podobnost slova v cizím jazyce se slovem v jazyce mateřském** či jiném, který už umí. Tato podobnost slov je většinou způsobena míšením a přejímáním slov mezi kulturami v průběhu tvorby jazyka. Takzvaní falešní přátelé nebo jinak nazývaná zrádná slova v jazycích jsou ale velkou hrozbou v tomto způsobu učení. Jsou to slova stejná či podobná, která ale mají zcela jiný význam v obou jazycích. Obdobně lze k osvojení nového slova využít mnemotechnické pomůcky. Díky něm se cizí slovo spojí s jiným slovem v rodném jazyce a vytvoří asociaci, která se lépe pamatuje (Celce-Murcia, 2001; Cook, 2016).

Osvojování si slov do individuální slovní zásoby jedince může probíhat různými způsoby. Opakování a učení nazpaměť je klasickým způsobem využívaným většinou učícími, nemusí však být ani tak úspěšné. Dalším způsobem osvojení si slovíčka, podle Cooka (2016) je spojení si slova s již získanými znalostmi. Zde řadíme různé vizualizační či mnemotechnické pomůcky.

2.4.2 Strategie osvojování cizího jazyka vhodné pro děti předškolního věku

Pokud je v záměru učit cizí jazyk v raném věku, je třeba zohlednit vývojová specifika. Výše vyjmenované metody rozvoje slovní zásoby cizího jazyka jsou tak většinou nevhodné pro děti předškolního věku, které nedokáží číst a dosud se s cizím jazykem neseťkaly.

V tomto věkovém období je jemná i hrubá motorika stále ve vývoji, a i psychika dítěte není na úrovni, kdy by dítě zvládalo klasické učení jako na vyšších stupních školství. Myšlení je v tomto věku zejména zaměřeno na aktuální vnímání. Učitel tak aktivně vytváří situace, během kterých podporuje vnímání slov. Dalším zásadním prvkem, který mění celou strukturu učení dětí, je schopnost zapamatovat si. Ta je v předškolním věku bezděčná, nikoliv záměrná. V praxi to pro učitele znamená nutnost vytvářet situace, ke kterým si dítě vytvoří citové pouto (Hennová, 2010).

Na rozdíl od dospělých, potřebují děti méně formální přístup v učení jazyka. Je důležité do výuky zařazovat běžné každodenní situace, spojené s aktuálním děním a přítomností. Ve výuce jsou tedy využívány audiovizuální a situační metody, kde děti napodobují autentický rozhovor. Je mnohem jednodušší učit o právě přítomných objektech než o něčem abstraktním. Dalším prvkem, který se ve výuce dětí často objevuje je tvoření zvyku častým

opakováním. Děti tak cizí jazyk snáze přijímají do svých životů (Celce-Murcia, 2001; Cook, 2016).

Tak jako všechno učivo v mateřských školách, i anglický jazyk by měl být předáván prostřednictvím her. Dalším prostředkem vhodným pro výuku anglického jazyka v tomto věku je využívání maňásků či plyšových hraček, které mohou fungovat i jako most mezi angličtinou a ostatními činnostmi. Využívání takové hračky pak dětem signalizuje, že se bude mluvit anglicky (Hennová, 2010).

S tímto se pojí další, mnohými autory doporučovaný postup ve výuce, a totiž používání výhradně anglického jazyka. Důvodem je omezený čas, ve kterém děti přijímají jazykový input², tudíž musí být co nejintenzivnější. Intenzivnější a častější vystavení jazyku má přímý vliv na množství naučených slov (Průcha, 2011).

Učená slovíčka se doporučuje nepřekládat přímo do mateřského jazyka, ale využívat již výše zmíněné objekty a obrázky doplněné neverbálními projevy. Pokud se dítě zapojuje do výuky mluvic ve svém rodném jazyce, dítě nijak neupozorňujeme a nenutíme na vyjádření se v jazyce anglickém. Taková negativní zpětná vazba je často demotivující a děti odrazuje od učení cizích jazyků jako takových. Správným krokem v tomto případě je přeložení věty a zpětná reakce taktéž v angličtině (Pokrivčáková, 2012).

Hennová (2012) upozorňuje. Že z důvodu auditivního příjmu všech informací, je nutné, aby lektor anglického jazyka měl co nejlepší výslovnost, intonaci a zároveň dostatečnou slovní zásobu, která umožňuje přirozenou komunikaci. Tyto požadavky na učitele odpovídají úrovni B2, které je třeba dosáhnout, jelikož učení cizího jazyka v tomto věku je čistě audiolingvální.

Najvar (2010) popisuje podmínky, za kterých je výuka cizího jazyka ve školním věku nejefektivnější a zároveň nehrozí negativní zkušenost s jazykem. Jde zejména o intenzivní interakce ve skupinkách patnácti žáků. Požadavek na lektora je již předem zmíněná dobrá výslovnost, správná intonace a celková vysoká znalost jazyka. Výuka by měla probíhat

---

² Jazykovým inputem nazýváme souhrn zvukových stimulů vytvořených lidským hlasem, tvořené jak verbální, tak neverbální složkou jazyka. Může být výsledkem přímé komunikace s dítětem nebo komunikace s jinou osobou v blízkosti dítěte, která je dítětem pasivně vnímána. Tento proces je stěžejní ke správnému rozvoji komunikačních schopností dítěte. Jazykový input se skládá ze dvou částí, a to prozodických vlastností osahujících rytmickou strukturu řeči a fonémového repertoáru, který zahrnuje hlásky obsažené v jazyce a jejich artikulaci (Průcha, 2011).

každý školní den zhruba 45 minut. Tyto podmínky po mírné modifikaci (například menší časová dotace) je možné přenést i na výuku anglického jazyka u dětí v předškolním vzdělávání.

3 STORYTELLING

„Řekni mi fakt a já se něco dozvím. Řekni mi pravdu a já ti možná uvěřím. Řekni mi teorii a já uvidím, zda funguje. Řekni mi příběh a bude žít v mém srdci navždy.“ Toto indické přísloví shrnuje podstatu přístupu Storytelling. Tento přístup, který je v následující kapitole představen, je vlastně obdobou tradičního vyprávění příběhů. Příběhy předávané ústně nesoucí životně důležité informace pro následující generace předcházely vynalezení písma, a tudíž i dovednostem číst a psát. Tato tradiční technika předávání znalostí je v dnešní době skvělým doplňkem či prostředkem ve vzdělávání, zejména pak v předškolní pedagogice.

3.1 Co je to Storytelling

Storytelling je přístup, který pracuje se záměrným interaktivním vyprávěním příběhu. Příběhem můžeme nazvat každé sdělení, které nese nějaký hlubší význam. Má za úkol být přínosem pro posluchače, ale i pro vypravěče (Kerry-Moran & Aerila, 2019; Nevolová, 2017). Navazuje na tradiční vyprávění příběhů, obohacené o prvek divadelnosti. Tato disciplína pracuje především s dovednostmi vypravěčů, kteří vyprávěním, řečí těla a ovládním hlasu dokážou přenést emoce a zaujmout velký počet posluchačů (Voráčová, 2013).

Indické přísloví, kterým byla zahájena tato kapitola, udává, že z předaného faktu se člověk něco dozví. Fakt má za úkol poučit, informovat. Příběh na druhou stranu má jak informativní, tak emocionální stránku, a právě díky emocím nabývá na své hodnotě. Emoce v předávaném vyprávění vznikají díky vytvořené atmosféře vypravěčem. Ten se snaží svým posluchačům přenést a přizpůsobit příběh tak, aby si jej dokázali co nejlépe představit, vytvořit obraz a následně zapamatovat. Jádrem Storytellingu je aktivní učení a využívání tvořivosti posluchačů i vypravěče (Mellon, 2014; Nevolová, 2017; Voráčová, 2013).

Dnes se ale vyprávění příběhů neomezuje pouze na slovesnou podobu, jak tomu bylo kdysi. Přístup Storytelling reagoval na rozvoj technologií a bylo tak vytvořeno odvětví digitálního Storytellingu, který spojuje umění vyprávět a novodobé digitální technologie. Digitální Storytelling se vyznačuje možností více aktivizovat posluchače (Neaum, 2012).

V České republice se Storytellingu věnuje sdružení Storytelling o. s. Toto sdružení se snaží propagovat a rozvíjet povědomí o Storytellingu i mimo umělecký svět a přenést ho zejména do školství a široké veřejnosti. Zakladatelkou je Barbora Voráčová, která reagovala na absenci obdobné organizace u nás. Dále se v České republice věnují Storytellingu Martin

Hak a Jitka Oláh, kteří taktéž vedou semináře pro pedagogy, firmy i širokou veřejnost a sami jsou vypravěči (Voráčková, 2013).

Typy vyprávění:

- Improvizující typ vyprávění, jinak asociační řeč umožňuje vypravěčovi volně a bezprostředně zpracovávat své představy a jeho asociace k příběhu, typicky se objevuje v hovorové řeči.
- Neimprovizované vyprávění příběhu, je náročnějším typem. Zde se objevuje pevná kostra příběhu a vypravěč svou vlastní tvorbu může využít pouze ve vedlejších detailech.
- Další formou je lidová orální slovesnost, která se vyznačuje velkou jazykovou rozdílností.
- Poslední formou vyprávění, kterou zde zmíníme je přednes prózy, který vyžaduje dobrou schopnost vyprávět a zároveň ponechat původní literární styl autora (Kročil, 2014).

Během využívání přístupu Storytelling ve výuce je nejvíce využíván typ neimprovizovaného vyprávění, příběhy použité ve výuce by měly totiž být důkladně připraveny, aby měly co největší dopad na učení. Ovšem i plně improvizovaný typ vyprávění se u pokročilých učících objevuje.

3.2 Vliv Storytellingu na rozvoj dítěte

Příběhy jsou neoddělitelnou součástí života každého člověka. Zejména přemýšlení a jazyk jsou s příběhem pevně spojeny. Děti příběhy přemýšlejí, vzpomínají si skrze příběhy a díky příběhům se učí a poznávají svět. Proto je vyprávění příběhů dětem v předškolním věku tak blízké. Ve výuce je Storytelling často využíván pro svou kreativnost, hravost a orientovanost na dítě. Dalším plusem vyprávění příběhů je možnost příběh kdykoli zastavit, s dítětem jej probrat a dialogem se tak dopracovat nejen ke zlepšení porozumění textu a k rozvoji tvořivého myšlení, ale také k procvičování vyjadřovacích dovedností dítěte. Největší průkopníci, která zkoumala benefity ve využívání Storytellingu v předškolním vzdělávání se stala Vivian Gussin Paley (Cremin, Flewitt, Mardell & Swann, 2017; Kerry-Moran & Aerila, 2019; Kycltová Bezděková, 2014).

Storytelling a v něm využití příběhů mohou mít různou podobu. Díky tomu pomáhají dětem chápat okolní svět a vnášejí do života dětí smysl. Prostřednictvím příběhů děti vytváří mezi

sebou nová přátelství, dokážou ukázat a ovládat své emoce, učí se toleranci vůči ostatním lidem, poznávají dobro a zlo a vytvářejí si morální základy. Příběhy vyprávěné tímto přístupem pomáhají dětem rozvíjet představivost, pochopit své vlastní zážitky a tvořit z nich závěry nebo vyrovnat se s nimi. Tvoří prostor pro jiný způsob výkladu prožitého zážitku a vede k hlubšímu porozumění a pochopení konceptu, který by jinak byl dítětem stěží osvojen. Dále pak pomáhají v rychlejší socializaci dítěte a integraci do poznávaného světa, také pomáhají vytvářet osobnost dětí (Cremin et al., 2017; Kerry-Moran & Aerila, 2019).

Empirické výzkumy probíhající v USA a UK zaměřené na vliv Storytellingu na rozvoj dítěte v mateřské škole, kdy byl přístup do výuky zařazován pravidelně a dlouhodobě, potvrdily pozitivní vliv na rozvoj komunikativních dovedností, narativních schopností a ostatních kognitivních schopností. Dále pak byl potvrzen vliv na rozvoj sociálního a emocionálního citění (Cremin et al., 2017).

Storytelling je využitelný ve všech oblastech výuky, a to díky umožnění propojení jakéhokoli faktu s představami vzniklými skrze poslech příběhu. Pokud ještě k pasivnímu zážitku přidáme složku aktivní, kdy se děti do příběhu mohou zapojit jak verbálně, tak například dramatizací, nebo za využití moderních technologií (digitální Storytelling), vyprávění zinteraktivníme a zvyšujeme tím motivaci a soustředění posluchačů. Tím zvýšíme množství osvojených vědomostí (Kerry-Moran & Aerila, 2019).

3.2.1 Vliv Storytellingu na rozvoj řeči

Od startu života je vyprávění dětem důležitým prvkem pro úspěšný rozvoj řeči dítěte. Vyprávění příběhu rodičem dítěti stimuluje mozek a tím i ovlivňuje jeho následný vývoj. Čím častější a kvalitnější je s nemluvnětem navazovaný rozhovor, tím se zvyšuje jeho schopnost rozpoznávat jazyk, učí se jeho znění a vytváří se tak vhodný základ pro učení se jednotlivých slov jazyka. V neposlední řadě pak pravidelné vyprávění dítěti prohlubuje pouto mezi dítětem a rodičem (Neaum, 2012).

Jak bylo uvedeno v první kapitole, rozdíly mezi individuální slovní zásobou každého jedince mohou být velké a tempo její rozšiřování se značně liší. Pravidelné poslouchání nebo čtení příběhů v dětství následně zvyšuje slovní zásobu v dospělém životě až čtyřnásobně oproti lidem, kteří běžně tyto činnosti nedělají. Tento vztah mezi čtením a slovní zásobou funguje i v opačném směru, bez dostatečné slovní zásoby nelze rozvíjet čtenářské a vypravěčské schopnosti (Smolík & Seidlová Málková, 2014; Thorová, 2015).

Storytelling má jedinečný vliv na rozvoj komunikativních schopností dětí. Jde zde o aktivní práci s literaturou a podněcování zájmu o ni, což se pojí s obohacováním a rozšiřováním slovní zásoby, chápáním souvislostí a ucelováním kontextu či osvojováním konceptu tisku. Vyprávění také zvyšuje schopnost soustředěně naslouchat a chápat, podněcuje tvořivost a představivost, zvyšuje celkovou schopnost komunikace. Neposledně podporuje schopnost předvídání, analýzy, syntézy a kritického myšlení dětí. Dítě v předškolním věku často projevuje zájem o vyprávění povídek a celkově o mluvenou řeč. Chtějí své prožité, vymyšlené či vyslyšené příběhy předávat a vyprávět dál, i když pouze sami sobě (Cremin et al., 2017; Kerry-Moran & Aerila, 2019; Langmeier & Krejčířová, 2006; Voráčková, 2013).

K velikému rozvoji pak dochází v dovednosti vyprávět, tvořit vlastní příběhy a přednášet, a to zejména v případě, kdy děti jsou ve vyprávění příběhu v pozici aktérů. Z počátku děti v pozici vypravěče představí postavy, ke kterým nepřidají žádnou nebo minimální úlohu. Postupem času, kdy jsou děti ve výuce pravidelně vedené k vlastnímu projevu a vyprávění svých příběhů, jsou schopné vyprávět smysluplný příběh a na konci školního roku už dokáží vymyslet a povyprávět příběh v minulém čase s propracovaným a propojeným dějem, zápletkou a postavami (Cremin et al., 2017).

Problémem rozvoje slovní zásoby v jednadvacátém století je zejména pasivní příjem velkého množství informací, bez jejich dalšího dovysvětlení, nejčastěji skrze sledování televize a videí. Děti si tak prostřednictvím moderních technologií tvoří nepřesné obrazy o významu slova. Je třeba klást důraz spíše na slovní zásobu s dobrým obsahovým základem slov a důkladným pochopením jejich významu než na množství osvojených slov jako takových. (Kutálková, 2010) Moderní technologie mohou být ale velkým pomocníkem v rozvoji jazykových dovedností dítěte. Jsou snadným prostředkem k nalezení nebo vytvoření příběhů ať už mluvených, hraných nebo čistě vizuálních. Jejich využívání tak může prospívat, pokud nejsou zneužívány jako prostředek k zabavení dítěte, ale jejich použití dospělý směřuje k hlubšímu rozvoji dítěte a následně dokáže s nimi pracovat (Kerry-Moran & Aerila, 2019).

4 VYUŽITÍ STORYTELLINGU VE VÝUCE ANGLICKÉHO JAZYKA

Následující kapitola kloubí poznatky kapitol přechozích. Využití vyprávění příběhů, které je dětem předškolního věku velmi blízké v něčem zcela novým, jako je seznamování s anglickým jazykem, je účinný přístup k vytvoření pozitivního vztahu k učení se. Výše vyjmenované benefity tohoto přístupu jsou tak důvodem, proč jej využít i ve výuce anglického jazyka u dětí předškolního věku, která z počátku má zejména podobu receptivního přijímání mluvené podoby.

4.1 Výuka anglického jazyka Storytellingem u dětí předškolního věku

Učení cizího jazyka u této věkové skupiny probíhá vesměs obdobně jako učení se ostatnímu. Děti se učí prostřednictvím hry a vlastních zkušeností, poslechem a vzájemným rozhovorem většinou neúmyslně. Nevědomé učení jazyka probíhá také napodobováním, nebo opakováním zvuků, které jim přijdou směšné. Využívání přístupu Storytelling ve výuce anglického jazyka může vést k plynulé mluvě, lepšímu poslechu a zlepšuje také schopnost číst a psát (Celce-Murcia, 2001); (Pokrivčáková, 2020a).

Jak uvádí Dujmović (2006), ani děti co se učí anglický jazyk jako svůj mateřský, se jej neučí záměrným učením nazpaměť a využíváním pracovních listů. Proto doporučuje využívat příběhy jako nástroj, který je sám o sobě předvídatelný a dětem blízký. Navíc příběhy vytváří jakési ticho a napětí, díky čemu si děti zlepšují důležité složky učení jako jsou trpělivost a aktivní pozornost (Mellon, 2014).

Vitezová (2016) ale upozorňuje na to, že ani během využívání Storytellingu nemůžeme zapomínat na značnou omezenost slovní zásoby a gramatiky, nebo na krátce udržitelnou pozornost dětí v tomto věku. Během vyprávění příběhu, se záměrem učení angličtiny, je dobře, když učitel používá co nejjednodušší jazyk, opakuje klíčová slovíčka a současně je ukazuje na obrazovém materiálu. Také by měl děti vtahovat do děje tím, že umožní dětem vložit do příběhu zvukové efekty, činnosti, dramatizaci, nebo aktivně odpovídá na zvědavé otázky dětí (Pokrivčáková, 2020b).

Při využívání přístupu Storytelling je velmi důležité s příběhem pracovat i po samotném čtení nebo převyprávění. Děti se mohou snažit příběh převyprávět po svém, nebo s dopomocí obrázků. Můžou ho zkusit dramatizovat, poskládat posloupnost příběhu z obrázků. Učitel dále s příběhem může pracovat vyvoláním rozhovoru na obdobné zážitky dětí, může zařadit

hádání, co jaká postava řekla anebo tvorbu obrázků na téma vyprávění. Tato práce po vyprávění pomáhá dětem se zaměřit na nově poznávaná slovíčka a ulehčit jejich učení (Pokrivčáková, 2020b).

Ve chvíli, kdy děti jsou s anglickým jazykem více obeznámené a dokážou už vytvářet jednoduché věty, je dobré otočit role a nechat vyprávět děti. Vyprávění vlastních příběhů v dětech probouzí jistotu v cizím jazyce a jejich ústní projev (v tom výslovnost a intonace) se značně zlepšuje. Dále pak má pozitivní vliv i na myšlení, kdy v pokročilém stádiu učení cizího jazyka dítě dokáže v cizím jazyce i přemýšlet (Cremin et al., 2017).

4.2 Storytelling a rozvoj anglické slovní zásoby

Poslech patří v tomto věku mezi nejvýznamnější prostředky při učení dětí. Tuto významnost ještě posiluje fakt, že tento věk je specifický výbornou schopností napodobovat slyšené zvuky. Proto je v přednesu anglického textu či při vyprávění potřeba použití bezchybné výslovnosti a intonace, aby se předešlo komplikacím v pozdějším přeučování špatně naučené výslovnosti právě z tohoto důvodu. Jistota v přednesu učitele a výrazná výslovnost každého slova dodává dětem odvalu cizí jazyk používat. Není na škodu, když se pro tyto potřeby využívají originální nahrávky namluvené rodilými mluvčími (Hennová, 2010; Mellon, 2014).

Vyprávění čehokoli by mělo být podpořeno i vizuální pomůckou, jako jsou obrázky, maňásci, neverbální složka jazyka, dramatizace a jiné názorné předměty. Příběh, který děti již znají, je možné proměnit ve hru. Děti proměněné například ve zvířátka zmíněné v příběhu se musí postavit v řadě tak, jak jsou ve vyprávění představeny a tomu podobné hry. Nepochybně je také důležité si role vypravěče vyměnit, kdy budou mluvit děti, aby si právě naučená slova samy co nejlépe přivlastnily. Časté opakování je cestou k úspěchu (Celce-Murcia, 2001; Hennová, 2010; Pokrivčáková, 2012).

Ve Storytellingu zaměřeném na rozvoj slovní zásoby je dobré využívat rytmus a rýmy. Příběhy, které tyto dva aspekty obsahují, podporují u dětí naslouchání a tím se zlepšuje rozvoj slovní zásoby. Slova, která se rýmují, nebo si jsou podobná jsou daleko lépe zapamatovatelná. Pokud si ve vyprávěném příběhu děti najdou slovo nebo frázi, která je zaujala a samovolně, ale ne zcela správně, ji opakují, je vhodné, aby učitel tyto slova opakovaně zasadil do příběhu. To dětem poskytne možnost naslouchat problematice části, vylepšit jejich výslovnost a ujistit se ve správném použití slova (Mellon, 2014).

Díky přirozenému zájmu dětí o vyprávění příběhů a o jejich opakování, se opakovaně setkávají se stejnými slovíčky a gramatikou, a tak se i učí. I zde je pozorovaný pozitivní dopad Storytellingu. Na rozdíl od běžného, pro děti nudného, opakování slovíček, si je opakují nevědomky prostřednictvím již známého příběhu. Děti si opakováním příběhu vytvářejí schopnost předvídat, dokážou uhádnout smysl neznámého slovíčka, trénují paměť. Tím si vytvářejí schopnosti pro následující učení se jiných jazyků do budoucna, učí se učit (Celce-Murcia, 2001; Dujmović, 2006; Pokrivčáková, 2020b).

Narativní způsob myšlení je základním typem myšlení v předškolním věku, příběhy jej podporují a informace v něm obsažené snáze zapadají do paměti dítěte. Storytelling dává dětem možnost spojit nové slovo s jejich představivostí a zopakovat a znovu vybavit si prožité zážitky, čímž se informace spojí s emocí a snadněji se zapamatují. Když je průběh hodiny a v něm zařazené činnosti spojené s již dítěti známým příběhem, je schopno lépe pojmout vzdělávací obsah, na který je proces zaměřen. Také je pravděpodobné, že se dítě bude chtít do aktivit navazujících na příběh zapojit více, jelikož má předem vytvořený zájem o tento příběh (Cremin et al., 2017; Kerry-Moran & Aerila, 2019).

4.3 Příprava na Storytelling ve třídě v rámci anglického jazyka

Ač se může zdát, že je tento přístup velmi jednoduchý na přípravu, opak je pravdou. Nejdříve je stěžejní vybrat vhodný příběh. K tomu je potřeba usoudit, jaký typ příběhu nejlépe poslouží účelu a dovede splnit námi určené cíle. Příběh musí mít zajímavou zápletku, aby děti předškolního věku dokázaly udržet pozornost. Vybíráme příběhy, které mají potenciál děti rozvíjet, ale zároveň nejsou až příliš složité, jelikož by se ztráta soustředění dětí přímo odrazila na efektivitě příběhu v osvojování si slovní zásoby. Následně je potřeba se s příběhem dobře seznámit, nejlépe pak se jej zcela naučit. Díky tomu je učitel schopen ve vyprávění vhodně používat napětí a posluhovat se připravenými obrázky nebo rekvizitami (Neaum, 2012).

V rámci přístupu Storytelling je velmi důležitá práce s příběhem po jeho převyprávění, proto je potřeba si připravit činnosti na příběh navazující, které budou přímo rozvíjet osvojené si znalosti. V této fázi je možné využít další metody k osvojování anglického jazyka (Neaum, 2012).

Jak dětem ulehčit poslech příběhu v angličtině

Pokud chceme celý příběh vyprávět v jazyce, se kterým se děti teprve seznamují, je vhodné dodržet následující body:

- Dětem vyprávíme známé příběhy či situace, nebo je seznámíme s nimi předem.
- Schopnost dětí poslouchat zlepšíme použitím vizualizační či jiné pomůcky.
- Snažíme se nezahlcovat posluchače nepotřebnými informacemi.
- Pomalejší tempo vyprávění je pro orientování v příběhu důležité.
- Je vhodné rozdělit dlouhý text na menší části, které se vypráví postupně.
- Využívání jazykových prostředků, intonace, stres, rytmus či síla hlasu udržuje soustředění.
- Využívání řeči těla, hojná neverbální komunikace, gesta a nápadná mimika a oční kontakt dětem v porozumění příběhu velmi pomáhají.
- Opakování klíčových slov je stěžejní, pokud je našim cílem i rozvoj slovní zásoby.
- Napodobování zvuků a měnění hlasu na základě postav vystupujících v příběhu.
- V obtížných pasážích lze využít mateřský jazyk a následně přetlumočený fragment zopakovat znovu anglicky.
- Zapojování dětí do příběhu pomůže udržovat pozornost dětí.

Pokud se dodrží výše zmíněné podmínky, můžeme zabezpečit co nejlepší osvojení si anglického jazyka prostřednictvím vyprávění příběhů, bez větších překážek (Kerry-Moran & Aerila, 2019; Pokrivčáková, 2012; Slattery & Willis, 2012).

Můžeme říci, že využití přístupu Storytelling je skvělým způsobem, jak seznámit děti s anglickým jazykem. Prostřednictvím příběhu děti rovnou slyší celkové znění jazyka a jeho podobu. Přirozeným způsobem se tak učí cizímu jazyku skrze poslech. Jelikož filozofie Storytellingu přímo vybízí k práci s příběhem po vyprávění, můžeme do výuky zařadit další metody využívané v osvojování si cizího jazyka, jako je TPR a Drill. Touto cestou můžeme propojit auditivní způsob učení dětí s jejich dalším přirozeným způsobem učení, a to skrze hru a pohyb, nebo opakování.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 NÁVRHN PROJEKTU

V praktické části této bakalářské práce aplikačního typu je představen projekt „Za pohádkou s angličtinou“. Tento projekt je zaměřen na výuku anglického jazyka u dětí předškolního věku, zejména na rozvoj anglické slovní zásoby. Úspěšnost realizace projektu bude hodnocena pomocí PRE-testů a POST-testů všech vyprávění. Osvojení aktivní slovní zásoby bude hodnoceno prostřednictvím využití vizuální opory, kterou děti budou mít za úkol pojmenovat v anglickém jazyce. Pasivní slovní zásoba bude hodnocena výběrem nebo vymalováním obrazu znázorňujícího slovo. Pokud dítě vybere nebo vymaluje správný obrázek, je slovo považováno jako osvojené. Pokud dítě vybere jiný obrázek nebo nevybere žádný, slovo je hodnoceno jako neosvojené. Na základě tohoto hodnocení a evaluace projektu bude následně vypracováno doporučení pro budoucí praxi.

5.1 Cíl projektu

Cílem projektu pod názvem „Za pohádkou s angličtinou“ je navrhnout projekt využívající přístup Storytelling s cílem rozvíjet anglickou slovní zásobu dětí předškolního věku, aplikováním získaných poznatků z teoretické části bakalářské práce. Dalším cílem praktické části bakalářské práce je realizovat projekt v anglickém jazyce zaměřený na osvojování a upevňování anglické slovní zásoby ve vybrané mateřské škole. Posledním cílem je evaluovat míru úspěšnosti projektu v osvojení anglické slovní zásoby dětmi předškolního věku.

5.2 Cílová skupina

Cílová skupina, jsou děti předškolního věku učící se anglický jazyk jako cizí jazyk. Projekt se zaměřuje na začátečníky, kteří mají s anglickým jazykem pouze krátkou nebo žádnou zkušenost.

Děti, se kterými bylo v rámci projektu pracováno, byly ve věku od tří do šesti let. Většina z nich byla zapsána do kroužku anglického jazyka ve své mateřské škole, do kterého dochází jedenkrát týdně. Kroužek anglického jazyka v mateřské škole začal fungovat až v říjnu školního roku 2022/2023, tudíž děti před aplikováním projektu měly pouze osm setkání, na kterých se seznámily se základními frázemi a názvoslovím barev.

Velikost skupiny dětí na lekci anglického jazyka byla v průběhu aplikování projektu průměrně šestičlenná, maximálně však bylo na lekci přítomno jedenáct dětí, což umožnilo individualizaci v průběhu výuky. Velké výkyvy v počtu přítomných dětí ale ztížily následné

hodnocení úspěšnosti projektu, z tohoto důvodu pak konečné hodnocení je zpracované na základě výsledků pěti dětí, které byly přítomné na všech proběhlých lekcích.

5.3 Návrh realizace projektu

Projekt se skládá z osmi výstupů, které stojí na vyprávění šesti tradičních pohádek (O budouce, Červená Karkulka, O třech prasátkách, Zlatovláska a tři medvědi, O kohoutkovi a slepičce, O veliké řepě). Na základě přístupu Storytelling je poté každé vyprávění doplněno aktivitami, pro prohloubení jeho efektu. Přístup Storytelling, který je základem jednotlivých výstupů, je také doplněn dalšími metodami využívanými ve výuce anglického jazyka pro zvýšení úspěšnosti osvojení anglické slovní zásoby dětmi. Tyto metody jsou zejména *Total Physical Response* a *Drill*.

Osm výstupů, ze kterých je projekt tvořen, je navrženo tak, aby děti v jejich průběhu postupně získávaly anglickou slovní zásobu. Jednotlivé výstupy je možné použít odděleně jako samostatné jednotky, ovšem celý projekt na sebe postupně navzájem navazuje jednak vzhledem k postupnému získávání osvojené anglické slovní zásoby, tak v obtížnosti jednotlivých vyprávění a aktivit. Neposledně pak každý navazující výstup klade větší důraz na aktivní využívání anglického jazyka, a tudíž přispívá k ukončení období ticha, ve kterém se některé děti nacházely.

Tabulka 2 Návrh realizace projektu

Téma	Cíle	Organizační forma	Metody
1. Lesní zvířata	<ul style="list-style-type: none"> - Rozvíjet anglickou slovní zásobu dětí – lesní zvířata - Podpořit u dětí správnou anglickou výslovnost 	Řízená činnost	<ul style="list-style-type: none"> - Vyprávění - Dramatizace - Hra - Nápodoba
2. Části těla	<ul style="list-style-type: none"> - Rozvíjet anglickou slovní zásobu dětí – části těla - Zopakovat anglické názvosloví barev 	Řízená činnost	<ul style="list-style-type: none"> - Vyprávění - Didaktická hra - Výtvarná činnost - Nápodoba

3. Potraviny	<ul style="list-style-type: none"> - Rozvíjet anglickou slovní zásobu dětí – potraviny - Zopakovat anglickou slovní zásobu dětí – části těla - Zopakovat anglické názvosloví barev 	Řízená činnost	<ul style="list-style-type: none"> - Vyprávění - Hra - Didaktická hra
4. Materiály	<ul style="list-style-type: none"> - Rozvíjet anglickou slovní zásobu dětí (pig, straw, stick, brick) - Rozvíjet u dětí schopnost orientace v textu - Zopakovat slovní zásobu barev 	Řízená činnost	<ul style="list-style-type: none"> - Vyprávění - Didaktická hra
5. Akční slovesa	<ul style="list-style-type: none"> - Zopakovat s dětmi anglickou slovní zásobu zvířat - Zopakovat dětmi osvojená slovíčka (zvířata, materiály) - Rozvíjet anglickou slovní zásobu dětí vybraných akčních sloves (jump, hide, run, blow, build, knock) 	Řízená činnost	<ul style="list-style-type: none"> - Vyprávění - Hra - Didaktická hra - Nápodoba
6. Oblečení	<ul style="list-style-type: none"> - Rozvíjet anglickou slovní zásobu dětí (hen, cock, shoes, hat, scarf, water, feather) - Zjistit úroveň osvojení sloves (jump, hide, run, blow, build, knock) - Zopakovat osvojené anglické názvosloví barev 	Řízená činnost	<ul style="list-style-type: none"> - Vyprávění - Hra - Nápodoba

7. Přídavná jména	<ul style="list-style-type: none"> - Rozvíjet anglickou slovní zásobu dětí (bed, bowl, chair) - Rozvíjet anglickou slovní zásobu přídavných jmen (big, medium, small) - Zopakovat dětmi osvojenou anglickou slovní zásobu (části těla, zvířata, barvy)	Řízená činnost	<ul style="list-style-type: none"> - Vyprávění - Hra - Didaktická hra - Výtvarná činnost
8. Obecná podstatná jména	<ul style="list-style-type: none"> - Rozvíjet anglickou slovní zásobu dětí (grandpa, grandma, granddaughter, beetroot, dog, cat, mouse) - Zopakovat anglické názvosloví barev	Řízená činnost	<ul style="list-style-type: none"> - Vyprávění - Dramatizace

6 REALIZACE PROJEKTU

Projekt byl realizován v po sobě jdoucích osmi týdnech s jedním přerušением kvůli vánočním prázdninám. V termínu od 1. 12. 2022 do 26. 1. 2023 během čtyřiceti pěti minut dlouhé lekce anglického jazyka v rámci dobrovolného kroužku anglického jazyka bylo dětem postupně představeno šest tradičních pohádek v anglickém jazyce, kde se každá zaměřovala na odlišnou slovní zásobu. Z důvodu, že projekt mohl být realizován pouze v rámci kroužku anglického jazyka, který byl jedenkrát týdně, byly velké změny v prezenci dětí. V ojedinělých případech byly přítomné i děti, které do kroužku klasicky nechodí, a tudíž byly poprvé vystaveny anglickému jazyku.

Následující podkapitoly podrobně popisují témata a cíle jednotlivých výstupů, použité pedagogické strategie a potřebné prostředky a pomůcky pro realizaci výstupu. Důkladný popis průběhu setkání je uzavřen celkovým hodnocením, ve kterém se zohledňuje úspěšnost osvojení nové slovní zásoby a také celkový průběh výstupu.

Tabulka s daty vyplývajícími z PRE-testu a POST-testu pod všemi výstupy zohledňuje všechny přítomné děti v dané lekci anglického jazyka. Čísla v těchto jednotlivých dnech se tak můžou lišit od závěrečného hodnocení v následující kapitole Evaluace, a to z toho důvodu, že závěrečné hodnocení osvojení slovní zásoby bylo vyhodnocováno na základě výsledků pěti dětí přítomných na všech setkáních, aby byly závěrečné čísla porovnatelné. Ze stejného důvodu se v závěrečné evaluaci vyhodnocovala pouze pasivní slovní zásoba.

6.1 Den první – O boudě budce

Název: The Little Shack

Téma: Lesní zvířata

Cíl z pohledu učitele: Rozvíjet anglickou slovní zásobu dětí – lesní zvířata; podpořit u dětí správnou anglickou výslovnost

Cíl z pohledu dítěte: Zapamatovat si anglické názvy lesních zvířat; pojmenovat anglicky lesní zvířata

Organizační forma: Řízená činnost

Metody: Vyprávění, dramatizace, hra, nápodoba

Pomůcky: Obrazy zvířat z vyprávění, kostky či stavebnice, velké molitanové kostky, menší obrazy zvířat, kolíčky na prádlo, pracovní list, pastelky

Průběh činnosti:Úvodní část:

Prvním krokem pro zahájení realizace tohoto projektu bylo vzájemné představení se s dětmi. Představování probíhalo v anglickém jazyce „*Hello, I am ...*“ po představení jsem dětem ukázala velkou knihu s tradičními pohádkami, a v mateřském jazyce jsme si řekli, co se v takových knihách může najít, jaké pohádky znají, jaké pohádky si už děti s učitelkami vyprávěly ve třídě. Následně jsem vysvětlila, že tyto stejné pohádky si budeme v příštích dnech společně vyprávět ale v anglickém jazyce. Poté pomocí anglických jednoduchých pokynů s využitím gest a neverbální komunikace jsem děti usadila do půlkruhu a podala jsem jim krabici s dřevěnými kostičkami. Děti dostaly anglicko-polskými pokyny za úkol postavit společně domeček, který jsem pak využila ve vyprávění.

Hlavní část:

V hlavní části jsem s dětmi využívala především anglický jazyk, pouze pokyny, které byly příliš složité jsem sdělila anglicky, zopakovala polsky a opět anglicky. Prvním krokem k zahájení Storytellingu bylo seznámení s hrdiny příběhu. Před děti byly položeny obrázky všech zvířátek. Abych zjistila, zda některé děti znají anglické názvy, měly za úkol na pokyn ukázat správné zvíře „*point your finger at the picture of the bear*“. Když děti nevěděly ukázala jsem jim správný obrázek a zopakovala anglický název. Následně jsme společně zvířata anglicky pojmenovali ještě dvakrát.

Příběh byl vyprávěn celý v anglickém jazyce, byl doprovázen vizualizací pomocí obrázků zvířat a předem postaveného domečku. Během vyprávění, kdy se názvy zvířat neustále opakovaly, se některé děti začaly přidávat a intuitivně opakovaly. Až vyprávění skončilo, děti na otázku, co se stalo děj převyprávěly v mateřském jazyce vlastními slovy. Názvy zvířat jsme si společně ještě jednou zopakovali.

Následovala pohybová aktivita, během které děti na pokyn pantomimicky předváděly zvířata vystupující ve vyprávění (*mouse* – malé krůčky, předvádění fousků; *frog* – skákání jako žába; *rabbit* – skákání snožmo, ruce imitují dlouhé uši; *fox* – ladné našlapování; *wolf* – cenění zubů a vrčení; *bear* – strnutí ve stoji rozkročném a zvednutýma rukama). Z počátku byl pokyn doprovázen obrázkem daného zvířata, postupně jsem pokyny zadávala bez vizualizační opory. Dále si děti mohly vybrat ze

všech zvířat jedno, kterým se chtěly stát. Malé obrázky s tlamou daného zvířete jsem jim kolíčkem na prádlo připnula na trička.

Děti měly ve třídě postavený domeček z velkých molitanových kostek, toho jsem využila při další aktivitě. Příběh byl znovu převyprávěn, ale tentokrát v něm děti doplňovaly představení zvířat v boudě budce (*I am a mouse, I am a frog, ...*), každé zvíře, které přišlo do budky si následně sedlo do domečku. Po konci druhého vyprávění se zapojením dětí, se při odevzdávání obrázků připevněných na oblečení opět zopakovala slovíčka.

Závěr:

Závěrečná aktivita, která měla za úkol určit počet naučených slovíček, bylo vyplňování pracovního listu navazujícího na vyprávěný příběh podle anglických pokynů (*now colour the bear, connect mouse and the shack, colour a frog, ...*).

Po vyplnění pracovního listu jsem s dětmi na závěr ještě jednou názvy zvířat zopakovala pomocí obrázků, čímž jsem zjistila, zda některé děti tuto nově získanou slovní zásobu dokážou i aktivně produkovat. Na závěr jsme se s dětmi rozloučili anglickou písničkou *Goodbye song*.

Hodnocení:

V tento den bylo z důvodů nemocnosti přítomno jen pět dětí z pravidelně navštěvujících anglický kurz. Hodnocení ukazuje počet dětí, které se nacházely v procesu aplikování projektu v určité úrovni znalosti slovíček. Tabulka zohledňuje osvojení si slovní zásoby na pasivní i aktivní úrovni zvlášť.

Tabulka 3 Výsledky Pre/Post testu 1. den

		Aktivní slovní zásoba			Pasivní slovní zásoba		
		Používá samo	Používá s pomocí	Nepoužívá	Rozumí samo	Rozumí s pomocí	Nerozumí
Mouse	PRE test	-	-	5	-	-	5
	POST test	1	1	3	3	1	1
Frog	PRE test	-	-	5	-	-	5

	POST test	1	1	3	2	1	2
Rabbit	PRE test	-	-	5	-	-	5
	POST test	-	-	5	-	1	4
Fox	PRE test	-	-	5	-	-	5
	POST test	-	1	4	1	2	2
Wolf	PRE test	-	-	5	-	1	4
	POST test	1	1	3	2	2	1
Bear	PRE test	-	-	5	-	-	5
	POST test	-	2	4	2	2	1

První výstup se nesl v mírně pohodovém duchu. Teprve jsme se s dětmi poznávali a děti byly rovnou představeny doposud neznámému konceptu organizace výuky. Zapojením dětí do vyprávění prostřednictvím dramatizace jsem dokázala nenuceně děti pobídnout k slovnímu projevu. Tím, že jsem v rámci dramatizace zapojila ve třídě děti dříve postavený domeček z molitanových kostek, byly děti o to více motivované.

Aby byl průběh lekce plynulý, zahájila jsem ji v polském jazyce, kde jsem dětem mohla vysvětlit následný průběh všech hodin. Později v průběhu lekce jsem byla nucena v některých případech, kdy děti nerozuměly anglickému pokynu i se zapojením neverbálního způsobu komunikace, využít mateřský jazyk. Příběh bylo přesto možné odvyprávět celý v anglickém jazyce bez většího narušení pochopení u dětí.

6.2 Den druhý – Červená karkulka

Název: The Little Red Riding Hood

Téma: Části těla

Cíl z pohledu učitele: Rozvíjet anglickou slovní zásobu dětí – části těla (obličej); zopakovat s dětmi osvojené anglické názvosloví barev

Cíl z pohledu dítěte: Ukázat na pokyn na určenou část těla; vybarvit obrázek podle slovního návodu

Organizační forma: Řízená činnost

Metody: Vyprávění, didaktická hra, nápodoba, výtvarná činnost

Pomůcky: Obrazový materiál postav a míst děje, obrazy částí obličeje (nos, ucho, oko, ústa, zuby, jazyk), neúplný obraz vlka, pastelky

Průběh činnosti:

Úvodní část:

Dnešní den byl zahájen klasickým pozdravením v anglickém jazyce, které děti uměly z předchozích lekcí. Následně jsme si pomocí obrázků připomenuly slovíčka z lekce z minulého týdne.

Nejdříve jsem zjišťovala, zda některé děti obrázky odkázaly anglicky pojmenovat a následně jsem zjišťovala úroveň odvozenosti v pasivní slovní zásobě. Slovíčka jsme si následně zopakovali ještě jednou. Následovalo představení vybraných slovíček na tuto lekci. Děti měly možnost představené obrázky nejdříve pojmenovat mateřským jazykem, následně byly dotázány, zda ví, jak se tato slova řeknou anglicky (*nose, mouth, eyes, ears, teeth, tongue*). Obrázky jsem pak pojmenovala anglicky a společně jsme si je několikrát zopakovali. Poté jsem rozložila doprostřed kruhu obrázky, které jsem později využívala k Storytellingu a děti hádaly, jakou pohádku dnes budou poslouchat.

Hlavní část:

Během vyprávění pohádky o červené Karkulce jsem využívala vizualizace příběhu díky obrázkům postav. Ve chvíli, kdy se v příběhu objevily slovíčka výše vyjmenovaná, podpořila jsem vyprávění využitím obrazu určité části těla. Na konci pohádky jsme s dětmi zopakovali dané části těla zopakováním části příběhu, kdy je karkulka vyjmenovává.

Následovala hra *Simon says*, kde se děti na pokyn dotkly určité části těla (*Simon says touch your mouth*, děti se dotýkají úst), tato hra měla dětem zábavnou a hravou formou pomoci osvojit si novou slovní zásobu. Z počátku jsem děti ve hře doprovázela a postupem času jsem již pouze anglicky určovala část těla, které se měly děti dotknout. Pokud děti nevěděly, část těla jsem po chvíli ukázala.

Následně jsme se s dětmi přesunuli ke stolu, kde každé dítě dostalo neúplný obrázek vlka. Dětem jsem anglicky podávala instrukce, co mají nakreslit a jakou barvou. Barvy děti znají z předchozích lekcí anglického jazyka. Použitá přídavná jména, se

kterými se děti zatím nesetkaly, jsem neverbálně představovala gesty (*draw a big blue eyes, draw a long pink tongue, ...*). Pro lepší upevnění nové slovní zásoby děti poté stejným způsobem kreslily i červenou karkulku.

Závěr:

Závěrem tohoto výstupu byl opět POST test, díky kterému jsem zjistila úroveň osvojení slovíček představených během této lekce anglického jazyka. Nejdříve jsem zjišťovala, zda některé děti dokážou slova aktivně používat. Úkolem dětí bylo popsat obrázky, které právě namalovaly, se slovní vazbou *this is/these are* (*this is nose, those are eyes, ...*).

Následně po této aktivitě jsem zapojila již proběhlou hru *Simon says*, u které jsem tentokrát již dětem dávala pokyny pouze slovně a na rozdíl od první hry jsem jim už nepomáhala ukazováním. Pokud se dítě dotklo příslušné části obličeje, bylo pochváleno a ostatní děti tak mohly pohyb zopakovat dobře (*Good job! This is nose! Well done.*). Na závěr jsme s dětmi zazpívali *Goodbye song* a rozloučili se.

Hodnocení:

Tabulka 4 Výsledky Pre/Post testu 2. den

		Aktivní slovní zásoba			Pasivní slovní zásoba		
		Používá samo	Používá s pomocí	Nepoužívá	Rozumí samo	Rozumí s pomocí	Nerozumí
Ears	PRE test	-	-	5	-	-	5
	POST test	-	1	4	2	1	2
Eyes	PRE test	-	-	5	-	1	4
	POST test	1	2	3	3	2	-
Nose	PRE test	-	-	5	-	1	4
	POST test	2	2	1	4	1	-
Mouth	PRE test	-	-	5	-	-	5

	POST test	1	1	3	2	2	1
Teeth	PRE test	-	-	5	-	-	5
	POST test	-	-	5	2	2	1
Tongue	PRE test	-	-	5	-	-	5
	POST test	-	-	5	1	1	3

Díky tomu, že pohádka *O Červené karkulce* je dětem notoricky známá, mohla jsem příběh vyprávět výhradně v anglickém jazyce. Výběr pohádky i její následná úprava na základě jazykových dovedností dětí tak byla vyhovující. Taktéž pokyny ke kreslení vlka a Karkulky probíhaly čistě v anglickém jazyce, kdy jsem k jednoduchým pokynům dokázala neverbálně dětem dopomoct k porozumění.

Pouze během vysvětlování hry *Simon says* jsem byla nucena použít jazyk mateřský, aby děti pochopily pravidla a princip hry.

Děti se během výstupu snažily zapojovat a hravá forma výuky se zapojením přístupu TPR se u nich setkala s pozitivním přístupem. Celkový výstup hodnotím velmi kladně, jelikož cílová slovíčka byla dětma přijata vcelku rychle a ve velké úspěšnosti.

6.3 Den třetí – Červená Karkulka II.

Název: The Little Red Riding Hood

Téma: Potraviny

Cíl z pohledu učitele: Rozvíjet anglickou slovní zásobu dětí – potraviny; zopakovat anglickou slovní zásobu dětí – části těla; zopakovat s dětmi anglické názvosloví barev

Cíl z pohledu dítěte: Určit v anglickém jazyce chybějící potravinu; ukázat na anglicky určenou část těla; najít ve třídě objekt určené barvy

Organizační forma: Řízená činnost

Metody: Vyprávění, hra, didaktická hra

Pomůcky: Obrazy postav a míst děje, obrazy košíku a vybraných potravin, pracovní list, pastelky

Průběh činnosti:

Úvodní část:

Výstup byl zahájen vzájemným pozdravením v anglickém jazyce. Po takovémto zahájení lekce anglického jazyka jsem dětem ukázala postavy z pohádky, se kterými se seznámily na lekci minulý týden a v rodném jazyce mi povyprávěly děj. Jelikož ve skupince byly výjimečně i děti, které běžně nechodí do kroužku anglického jazyka (3), postavy jsem znovu několikrát představila.

Pomocí hry *Simon says*, kterou děti hrály minulý týden, jsem děti aktivizovala a navodila anglickojazyčnou komunikaci. Zároveň jsem měla možnost zjistit míru osvojení si slovní zásoby z minulé lekce. Následně jsem děti usadila do půlkruhu a pro děti bez zkušeností s anglickým jazykem vysvětlila v mateřském jazyce, co se bude dít.

Hlavní část:

Před vyprávěním příběhu proběhlo seznámení s novými slovíčky, která byly pro hodinu stěžejní (*sausage, apple, cake, milk, wine*) společně se zopakováním (u dětí s předchozí zkušeností) a představením barev (*the little red riding hood had in brown basket; červená karkulka měla v hnědém košíku: red apple, brown sausage, white milk, red wine*).

Z důvodu přítomnosti dětí, které se s anglickým jazykem setkaly poprvé, zvolila jsem systém vedení hodiny v polsko-anglické podobě, kdy jsem vše anglicky zopakovala polsky (vyprávění pak bylo většinou vyprávěno anglicky, důležité prvky, které byly stěžejní pro pochopení příběhu, jsem zopakovala polsky).

Následovala aktivita k bližšímu seznámení se s barvami, kdy děti hledaly ve třídě předem řečenou barvu. Poté jsem dětem představila stěžejní postavy a místa ve vyprávění (*Červená Karkulka – Red Riding Hood, zlý vlk – Big bad wolf, babička – grandma, myslivec – hunter, dům – house, les – woods*), pak proběhlo zopakování předem představených potravin z košíku. Následovalo vyprávění pohádky. Díky tomu, že děti pohádku znaly jsem mohla vyprávět většinou v angličtině. Pro lepší orientaci dětí, které byly vystaveny angličtině poprvé, jsem důležité části zopakovala v rodném jazyce. Celé vyprávění bylo doprovázeno vizualizací děje pomocí namalovaných postav a míst děje.

Po vyprávění příběhu jsem se dětí zeptala, jestli si pamatují, co karkulka nesla v košíku, tyto potraviny jsme společně vyjmenovali a přeložili do angličtiny.

Následovala didaktická hra „*what is missing in the basket*“, kdy jsem dětem z košíku vždy ukryla jeden prvek, a děti měly určit, jaký předmět chybí. Ze začátku aktivity děti většinou prvky pojmenovávaly v mateřském jazyce, proto jsem vyžadovala vždy i přetlumočení, nebo jsem ho sama doplnila. Po pár kolech se dvě děti již běžně zapojovaly v angličtině, postupem hry se přidávaly i další děti výlučně v anglickém jazyce.

Závěr:

Jako poslední aktivitu, která měla otestovat, zda si děti zapamatovaly anglické názvy potravin jsem zvolila vybarvování pracovního listu podle instrukcí. Děti měly na papíře čtyři prvky (*jablko, dort, párek, mléko*) a já je instruovala co mají vymalovat jakou barvou (*the apple is green, cake is red, ...*). Během této aktivity se dosti ukázal rozdíl mezi dětmi s anglickými lekcemi a dětmi, které do tohoto kroužku nedocházejí. Děti se zkušeností neměly problém najít správnou potravinu i barvu, na rozdíl od dětí, které byly dnes poprvé vystaveny angličtině. Podle předpokladu většinou dokázaly určit správnou potravinu, jelikož byly během výstupu několikrát opakované, ale s barvou již měly problémy. Po chvíli, kdy jsem několikrát zopakovala instrukci k vybarvení v anglickém jazyce, jsem proto alespoň jednou zopakovala tutéž instrukci v polštině.

Jako poslední aktivitu jsem zařadila společné hodnocení a popisování nakreslených obrázků a zopakování názvů vybarvených prvků a jejich barvy. Na závěr jsem s dětmi zazpívala *Goodbye song*, a tím jsme se rozloučili.

Hodnocení:

Tabulka 5 Výsledky Pre/Post testu 3. den

		Aktivní slovní zásoba			Pasivní slovní zásoba		
		Používá samo	Používá s pomocí	Nepoužívá	Rozumí samo	Rozumí s pomocí	Nerozumí
Cake	PRE test	-	-	8	-	-	8
	POST test	1	2	5	3	3	2
Apple	PRE test	-	-	8	-	-	8

	POST test	1	-	7	3	1	4
Milk	PRE test	-	-	8	-	-	8
	POST test	-	1	7	2	2	4
Sausage	PRE test	-	-	8	-	-	8
	POST test	-	-	8	2	3	3
Wine	PRE test	-	-	8	-	-	8
	POST test	-	-	8	-	3	5

Průběh výstupu byl ztížen z důvodu prezence dětí, které běžně nechodí na lekce anglického jazyka. Kvůli tomuto faktoru jsem musela většinu lekce vést ve dvojjazyčném provedení, jelikož při tvorbě projektu s touto situací nebylo počítáno, a v opačném případě by se nedokázaly do průběhu činností zapojit. To ovšem mělo vliv na celou dynamiku lekce, kdy byl průběh pomalejší a daleko méně hravější.

I z tabulky výše můžeme sledovat viditelné obtíže dětí s osvojením si slovíček navzdory jejich jednoduchosti (jednoslabičná slova s lehkou výslovností) a menšímu množství. Tento fakt je možné spojit právě s přizpůsobením hodiny dětem bez zkušeností s anglickým jazykem, jelikož tempo učení a osvojování si nové slovní zásoby bylo zpomalené.

Přesto jsem se snažila hodinu vést tak, aby děti docházející do kroužku anglického jazyka nebyly ochuzeny o nové zkušenosti s jazykem a usilovala jsem o to, aby i v jejich směru byla výuka kvalitní a na úrovni, navzdory vzniklým obtížím.

6.4 Den čtvrtý – O třech prasátkách

Název: The Three Little Pigs

Téma: Materiály

Cíl z pohledu učitele: Naučit děti nová anglická slovíčka (pig, straw, stick, brick); rozvíjet u dětí schopnost orientace v textu; zopakovat s dětmi osvojenou slovní zásobu barev

Cíl z pohledu učitele: Vybrat z košíku správný prvek na základě slovního pokynu; doplnit vyprávění učitele na základě obrázků v textu; vybarvit obrázek podle slovního návodu

Organizační forma: Řízená činnost

Metody: Vyprávění, didaktická hra

Pomůcky: Sláma, klacík, cihla, košík, šátek, ilustrovaná kniha, pracovní list, pastelky

Průběh činnosti:

Úvodní část:

Výstup jsem s dětmi zahájila přivítáním v anglickém jazyce. Následně jsem s dětmi zopakovala slovíčka, na které byla zaměřená předchozí hodina a tím jsem si také ověřila, zda si děti slovíčka dlouhodobě osvojily. Před dětmi byly vyloženy obrázky, které tato slovíčka znázorňovala a děti je podle anglických pokynů ukazovaly. Pokud žádné z dětí nevědělo, jaký obrázek mají vybrat, ukázala jsem jim správný a společně jsme zopakovali jeho anglický název. Po ukončení reflexe minulého týdne jsem před děti položila svazek slámy, cihlu, klacík a obrázky vlka a prasete. Nejdřív jsem se dětí zeptala, zda dokážou ukázat na *the wolf*, jelikož se jednalo o slovo již probrané. Následně jsem dětem všechny představené prvky anglicky pojmenovala a několikrát jsem to společně s dětmi zopakovala. Na základě ilustrace z knihy děti hádaly v rodném jazyce, jakou pohádku si budeme dnes vyprávět.

Hlavní část:

Následovalo vyprávění příběhu s dopomocí ilustrací v knize. Po vyprávění příběhu jsme s dětmi znovu zopakovali stěžejní slovíčka příběhu a na to jsem navázala aktivitou, kde děti z přikrytého košíku podle anglických instrukcí měly poslepu hmatem vybírat slámu, klacek nebo cihlu (*find a brick, find a straw, find a stick*) děti si postupně všechny zkusily najít jeden předmět.

Poté jsem zařadila pohybovou aktivitu, kde děti chodily volně po třídě a na anglický pokyn měly ukázat prasátko (zvednutí nosu prstem pro vytvoření rypáku) nebo vlka (ruce jako uši) po několika změnách jsem zařadila i rozeznávání dříve procvičovaná slovíčka (*brick* – děti se dotýkají cihly, *stick* – děti sahají na klacík, ...) a všechny slovíčka jsem postupně promíchávala.

Následně jsem zvolila činnost, kde děti podle instrukcí postupně vymalovaly obrázky a určité prvky propojovaly s dalšími na základě dalších instrukcí (*the first pig is pink, the pink pig lives in stick house; second pig is orange, orange pig lives in straw house, the wolf is grey, wolf blows down the stick house, ...*). Tyto obrázky jsme si

pak společně prohlédli a zopakovali si opět slovíčka na základě obrázku ukázaného na začátku hodiny.

Závěr:

Stejně obrázky, jako na pracovním listu, který děti vybarvovaly, byly zařazeny do textu pohádky o Třech prasátkách (příloha XIV). To umožnilo společné převyprávění příběhu pohádky. Ukazovala jsem prstem sled textu a ve chvíli, kdy se objevil obrázek, děti anglicky určily správný název a tím doplňovaly vyprávění. Tato aktivita ověřovala množství osvojené nové slovní zásoby.

Na úplný závěr jsem pak děti pochválila za jejich dobrou práci v průběhu celé hodiny a společně jsme si zazpívali *Goodbye song* a tím jsme ukončili dnešní hodinu anglického jazyka a společně se rozloučili.

Hodnocení:

Tabulka 6 Výsledky Pre/Post testu 4. den

		Aktivní slovní zásoba			Pasivní slovní zásoba		
		Používá samo	Používá s pomocí	Nepoužívá	Rozumí samo	Rozumí s pomocí	Nerozumí
Brick	PRE test	-	-	8	-	-	8
	POST test	2	2	4	4	2	2
Stick	PRE test	-	-	8	-	-	8
	POST test	3	3	2	6	2	-
Straw	PRE test	-	-	8	-	-	8
	POST test	1	2	5	3	1	4
Pig	PRE test	-	-	8	-	-	8
	POST test	3	1	4	4	4	-

Dnešní výstup obsahoval nejméně nových slov, ze celého projektu. Jednalo se spíše ale o přípravu na následující výstup, který by jinak byl pro děti velmi náročný, kdyby již neměly osvojená tato slovíčka.

Volba zapojení dětí dovyprávění prostřednictvím obrazového textu byla přijata s nadšením a všechny děti se snažily zapojit. Během výstupu jsem zpozorovala obtíže v rozlišování slov *stick* a *brick*, proto jsem následně zavedla neverbální pomůcku, kdy jsem slova schválně vyslovovala tak, abych podtrhla tenkost klacíku (důraz na měkké i) a těžkost cihly (důraz na br). Společně s tímto jsem přidala i doprovodné pohyby. Během výstupu děti měly problémy se slovíčkem *straw*, taky si ho dokázala osvojit pouze polovina dětí.

Ve finále je dobře, že obsah nové slovní zásoby v této lekci nebyl příliš velký, mohla jsem se totiž více zaměřit na procvičování problémových slovíček, na který by v opačném případě nebylo tolik času, a tudíž by hodina měla daleko nižší kvalitu.

6.5 Den pátý – O třech prasátkách II.

Název: The Three Little Pigs

Téma: Akční slovesa

Cíl z pohledu učitele: Zopakovat dětmi dříve osvojenou slovní zásobu (materiály, zvířata); rozvíjet u dětí anglickou slovní zásobu akčních sloves (*jump, hide, run, blow, build, knock*)

Cíl z pohledu dítěte: Vyplnit pracovní list podle návodu; provést pohyb na základě anglického pokynu

Organizační forma: Řízená činnost

Metody: Vyprávění, hra, didaktická hra, nápodoba

Pomůcky: Ilustrovaná kniha, hrací kostka typu flash cards, pracovní list, pastelky

Průběh činnosti:

Úvodní část:

Výstup byl zahájen společným přivítáním v anglickém jazyce a zopakováním názvů zvířat a materiálů (*pig, wolf, stick, brick, straw*), zmíněných ve výstupu. Připomínání slovíček mělo opět skrytý podtext zjišťování retence slovní zásoby z minulého výstupu. Pro tuto aktivitu jsem děti posadila ke stolečku a na základě pracovního listu souvisejícího s příběhem jsem s dětmi zopakovala anglická slovíčka z minulé lekce.

Děti je postupně podle anglických instrukcí vybarvovaly určitými barvami, pokud si nemohly vzpomenout, správný obraz jsem ukázala a zopakovala jeho anglický název. Takto jsme všechna slovíčka dvakrát zopakovali.

Následovalo představení sloves, které se děti prostřednictvím Storytellingu a navazujících na něj aktivit, během tohoto výstupu učily (*knock, hide, run, jump, blow, build*). Několikrát jsme dětmi anglicky nazvali, a i fyzicky předvedli danou činnost., pro jejich lepší porozumění.

Hlavní část:

Hlavní část zahájilo vyprávění příběhu s dopomocí vizuálního doprovodu ilustrací v knize a předváděním osvojovaných sloves gesty. Po dokončení vyprávění jsem dětem představila hrací kostku, na které byly znázorněny činnosti z vyprávění, děti postupně kostkou kutálely a padlou činnost měly předvést a nazvat ji v anglickém jazyce. V plánu dále byla hra na pantomimu, kdy děti měly činnost předvádět a hádat, o jakou činnost se jedná. Bohužel kvůli nespolečnosti dětí a špatné atmosféře jsem tuto aktivitu vynechala a nahradila ji živější aktivitou. Anglicky jsem říkala povely, jakou činnost mají děti předvádět a postupně jsem povely zrychlovala. Společně s dětmi jsem činnosti předváděla, aby mohly slovesa správně přiřadit k činnosti.

Poté jsem dětem příběh převyprávěla ještě jednou ve zkrácené verzi. Naučená slovesa, které jsem během vyprávění zvýraznila změnou důrazu na slovo, a děti je předváděly (*blow* – foukání, *run* – pohyby rukou jako při běhu, *hide* – schování tváře do dlaní, *build* – předvádění stavění věže z kostek, *jump* – poskočení v sedě, *knock* – zaťukání o zem). Tímto jsem spojila přístup Storytelling s TPR.

Závěr:

Závěrečná aktivita, která měla zjistit úspěšnost osvojení slovní zásoby, zejména její aktivní složky, bylo opětovné převyprávění zkráceného příběhu, nebo spíše jen důležitých částí (*The wolf 'blowed' house down, he 'knocked' on the door, ...*). Během vyprávění jsem využívala hrací kostku, kterou jsem vždy natočila na tu stranu, na jejíž bylo slovíčko, které děti měly za úkol zasadit do příběhu. Společně jsme takto převyprávěli příběh.

Jelikož děti zaujala aktivita, kdy měly předvádět na základě pokynů danou činnost, využila jsem ji i jako nástroj k POST testu. Tentokrát jsem bez neverbální nebo jiné vizuální opory pouze anglicky říkala slovesa a děti se je snažily co nejdříve předvést.

Děti, které slovíčko poznaly a správně předvedly jsem pochválila a ostatní děti pohyb zopakovaly. Pokud žádné z dětí nedokázalo slovíčko poznat, pohyb jsem pouze naznačila, děti pak většinou dokázaly pohyb předvést. S dětmi jsme se nakonec rozloučili použitím *Goodbye song*.

Hodnocení:

Tabulka 7 Výsledky Pre/Post testu 5. den

		Aktivní slovní zásoba			Pasivní slovní zásoba		
		Používá samo	Používá s pomocí	Nepoužívá	Rozumí samo	Rozumí s pomocí	Nerozumí
Jump	PRE test	-	-	11	-	-	11
	POST test	1	2	8	3	3	5
Knock	PRE test	-	-	11	-	-	11
	POST test	1	2	8	3	2	6
Blow	PRE test	-	-	11	-	-	11
	POST test	-	2	9	2	3	6
Run	PRE test	-	-	11	-	-	11
	POST test	-	1	10	4	2	5
Build	PRE test	-	-	11	-	-	11
	POST test	-	-	11	-	3	8
Hide	PRE test	-	-	11	-	-	11
	POST test	-	1	11	1	2	8

Během dnešního výstupu byl jako doplněk ke přístupu Storytelling hojně využívaná metoda Total Physical Response. Ta se v lekci zaměřené na osvojování akčních sloves osvědčila jako velmi efektivní. Děti během vyprávění, když měly za úkol slovíčka z projevu následně i předvést, vykazovaly daleko větší soustředění než v prvotním vyprávění bez tohoto úkolu.

Díky tomuto přístupu taky bylo možné s dětmi pracovat smysluplně, i když byly mnohem více roztěkané než obvykle. Bohužel i přes to jsem musela některé aktivity modifikovat a zkracovat, aby byly smysluplné a přínosné. Dnešní práce s dětmi byla velmi náročná a upoutat jejich pozornost či je uklidnit čistě v anglickém jazyce nebylo možné, tudíž jsem byla nucena několikrát použít mateřský jazyk.

Navzdory nedokonalým podmínkám a atmosféře ve třídě, proběhlo osvojování nové anglické slovní zásoby poměrně úspěšně. Čtyři ze šesti slovíček si pasivně zapamatovala polovina dětí. Aktivní slovní zásoba je viditelně upozaděná, proto pro budoucí praxi doporučuji více pracovat s outputem dětí.

6.6 Den šestý – O slepičce a kohoutkovi

Název: The Hen and The Cock

Téma: Oblečení

Cíl z pohledu učitele: Rozvíjet anglickou slovní zásobu dětí (hen, cock, shoes, hat, scarf, water, feather); zjistit úroveň osvojení sloves u dětí (jump, hide, run, blow, build, knock); zopakovat s dětmi osvojené anglické názvosloví barev

Cíl z pohledu dítěte: Najít prvek ve třídě na základě anglického pokynu; provést pohyb na základě anglického pokynu; vybarvit obrázek podle návodu

Organizační forma: Řízená činnost

Metody: Vyprávění, hra, nápodoba

Pomůcky: Obrazy k vyprávění (kohoutek, slepička, boty, šála, pírko, voda, klobouk), boty, šála, klobouk, láhev s vodou, pírko, pracovní list, pastelky

Průběh činnosti:

Úvodní část:

Před začátkem lekce jsem se s dětmi anglicky přivítala. Pro zopakování a zjištění, kolik slovíček si děti z minulé hodiny zapamatovaly, jsem použila již v předchozích výstupech využitou hru *Simon says* (*Simon says knock, Simon says run, ...*). Všechna slovíčka jsem následně s dětmi ještě jednou zopakovala a předvedla pro lepší osvojení.

Poté jsem dětem představila slovíčka, které se budou učit v probíhající hodině, obrazy těchto slov jsem vyložila před děti a ty je pojmenovávaly v mateřském jazyce a poté po mně opakovaly anglický název (*hen, cock, shoes, hat, scarf, water, feather*).

Hlavní část:

Výstup pokračoval vyprávěním příběhu o *Hen and the Cock*, během kterého jsem vždy ukázala na obrázek slovíčka, když o něm byla řeč. Děti se v průběhu částečně zapojovaly ve vyprávění, ale většinou pojmenovávaly obrázky v rodném jazyce.

Po skončení příběhu jsem s dětmi ještě jednou zopakovala nová slovíčka, které jsme následně v pohybové aktivitě ještě upevnili. Pohybová aktivita byla něco jako představování činností spojených s daným slovíčkem, na slovní pokyn předváděly, že používají danou věc (*now we are putting on the hat, put on your shoes, we are drinking water, catch that feather, ...*), pokyny se postupem času zrychlovaly a přestala jsem je dětem ukazovat. Aktivitu jsem ukončila ve chvíli kdy děti nestíhaly následovat pokyny.

Poté jsme s dětmi zahráli hru, kdy měly najít a donést na střed koberce ve třídě předměty z vyprávění. Tyto předměty byly před zahájením lekce různě ve třídě ukryty (*bring me a hat, bring me a water, ...*). Pokud děti přinesly špatný předmět, řekli jsme si jeho název a následně jsem ho opět schovala. Když byl přinesen předmět správný, děti byly pochváleny a poté byl ještě jednou zopakován název předmětu (*Good job! Yes, this is a scarf*).

Další aktivitou bylo vybarvování pracovního listu spojeného s vyprávěním. Děti si zároveň zopakovaly barvy, které už umí z předchozích lekcí v anglickém kroužku. (*colour brown hen, colour blue water, ...*).

Závěr:

Poslední aktivita tohoto výstupu byla motivována přeměněním dětí v slepičky, které měly za úkol dotknout se věci, kterou jsem anglicky řekla, aby pomohly kohoutkovi (*Hens, find a hat, find a scarf, ...*). Touto aktivitou jsem taktéž zjišťovala množství pasivně osvojených slovíček z dnešního vyučování.

K zjištění osvojení slov v aktivní slovní zásobě jsem využila společné uklízení pomůcek využívaných v dnešním výstupu (jak obrazového materiálu, tak věcí, které byly schovávány ve třídě). Děti při podávání věcí měly za úkol je anglicky

pojmenovat. Anglické názvy všech věcí jsem ještě následně před jejich uklizením nahlas dětem zopakovala, a to i v případě kdy děti věc správně pojmenovaly. Lekce byla ukončena zazpíváním písně *Goodbye song*.

Hodnocení:

Tabulka 8 Výsledky Pre/Post testu 6. den

		Aktivní slovní zásoba			Pasivní slovní zásoba		
		Používá samo	Používá s pomocí	Nepoužívá	Rozumí samo	Rozumí s pomocí	Nerozumí
Hat	PRE test	-	-	8	-	-	8
	POST test	1	2	5	3	2	3
Shoes	PRE test	-	-	8	-	-	8
	POST test	1	1	6	2	3	3
Scarf	PRE test	-	-	8	-	-	8
	POST test	1	1	6	3	1	4
Water	PRE test	-	-	8	-	-	8
	POST test	-	1	7	1	3	5
Feather	PRE test	-	-	8	-	-	8
	POST test	-	-	8	-	2	6

Šestý výstup děti velmi zaujal. Do průběhu aktivit se zapojovaly s chutí a snažily se být co nejvíce aktivní. Již během prvního vyprávění příběhu se některé děti zapojovaly jak v mateřském, tak v anglickém jazyce samovolně, aniž by o to byly žádány. Tím můžu potvrdit větší úspěšnost takových příběhů, které kloubí jednoduché fráze a postupné nabalování a neustálé opakování klíčových slov, a to i v případě delšího vyprávění.

Finální osvojení si slovní zásoby bezprostředně po výstupu je u většiny slov alespoň poloviční, což hodnotím jako dobrý výsledek, vzhledem k tomu, že žádné z použitých slovíček v dnešním vyprávění děti ještě nikdy předtím neslyšely.

Díky tomu, že děti znaly již základní fráze *Where is a bring me*, a vyprávění se skládalo z většiny stejných frází a předem představených slov, mohl celý výstup probíhat výhradně v anglickém jazyce. Děti se dokázaly v průběhu a v pokynech orientovat, což považují za velký úspěch.

6.7 Den sedmý – Zlatovláska a tři medvědi

Název: The Goldilocks and Three Bears

Téma: Přídavná jména

Cíl z pohledu učitele: Rozvíjet anglickou slovní zásobu dětí (bed, bowl, chair); seznámit děti s přídavnými jmény (big, medium, small); zopakovat dětmi osvojenou slovní zásobu (části těla, zvířata)

Cíl z pohledu dítěte: Ukázat na slovně určený obrázek; roztřídit obrázky podle velikosti na základě pokynu; nakreslit podle slovního návodu obrázek

Organizační forma: Řízená činnost

Metody: Vyprávění, didaktická hra, hra, výtvarná činnost

Pomůcky: Obrazy postav a věcí z příběhu, barevná lepící páska, pastelky, papír

Průběh činnosti:

Úvodní část:

Po přivítání v anglickém jazyce proběhlo zjišťování úspěšnosti osvojení si slovní zásoby z minulého výstupu pomocí obrazového materiálu. Každé dítě mělo svoji sadu obrazů znázorňujících anglická slova. Ve zkratce jsem shrnula hlavní příběhovou linii pohádky a ve chvíli, kdy slepička měla za úkol přinést nějakou věc, děti vybíraly z obrazů ten správný a zvedly jej nad hlavu.

Poté jsem děti seznámila s novými stěžejními slovíčky příběhu této lekce taktéž pomocí obrazového materiálu. Společně jsme si novou slovní zásobu několikrát anglicky zopakovali (*bear, chair, bed, bowl*).

Následně děti řadily tyto věci podle velikosti do tří, lepící páskou vyznačených různě velkých čtverců. Děti poté určovaly, co je velké, střední a malé. Tyto pojmy jsem dětem představila v angličtině a následně je děti určovaly anglicky. Tato aktivita měla pomoci dětem v zorientování se v přídavných jménech označujících velikost

v anglickém jazyce, aby vyprávění příběhu následně mohlo proběhnout výhradně v angličtině. Každé slovíčko představené v předchozí části výstupu děti nakonec zopakovaly společně s určením jeho velikosti (*big bear, medium chair, ...*).

Hlavní část:

Poté následovalo vyprávění příběhu, jako vizualizační pomůcku pro lepší pochopení příběhu jsem zvolila obrázky stěžejních prvků v příběhu (Goldilocks, 3x bowl, 3x chair, 3x bed, 3x bear) a příběh jsem manipulací obrázky dětem tak více přiblížila. Jelikož děti byly velmi šikovné v úvodní části, zvolila jsem vyprávění pouze v anglickém jazyce s doprovodem vizuálních prvků, bez přetlumočování stěžejních částí do mateřského jazyka.

Po vyprávění příběhu jsme si znovu zopakovali názvy použitých věcí a postav v příběhu a také přídavná jména. Poté jsem tyto věci dala na jednu hromádku a děti je ze skupinek podle anglických pokynů vybíraly a přiřazovaly do správných čtverců (*Where is big chair?* – děti hledají velké křeslo a dávají do velkého čtverce, *Where is small bowl?* ...).

Následující pohybová aktivita byla zaměřená na prohloubení osvojení si pojmů *small, medium, big*. Děti chodily po třídě jako medvědi a já určovala, jak velké medvědy představují (*walk like a small bear* – děti cupitají malými krůčky, *walk like a big bear* – děti krácejí velkými houpavými kroky, *walk like a middle bear* – děti chodí přirozenými kroky).

Po této pohybové aktivitě děti usedly ke stolečkům a jejich úkolem bylo podle popisu nakreslit medvěda, využila jsem nově nabytých vědomostí (*big, medium, small*) a již naučeného anglického názvosloví na částí těla a neverbálního doprovodného ukazování slovíček na těle, které děti ještě neuměly (*now draw a big head, small ears, medium belly, ...*).

Závěr:

Poslední činností, která sloužila zejména k určení množství dětmi přivlastněných nových slovíček do aktivní slovní zásoby, bylo převyprávění příběhu s dopomocí dětí. Během vyprávění jsem vynechávala slova a ukazovala na příslušné obrázky, děti příběh tímto způsobem doplňovaly. Pokud děti si nedokázaly vzpomenout na název slova, tak jsem je pouze ke správné odpovědi navedla.

Abych naopak zjistila osvojení nových slov v pasivní slovní zásobě, využila jsem vytvořené čtverce na zemi. Ve čtvercích byly položeny obrázky všech věcí správně rozříděných podle velikosti. Děti na pokyn měly společně vybrat správný obrázek a položit jej před obrázek Zlatovlásky. Nakonec jsem hodinu ukončila pomocí *Goodbye song*.

Hodnocení:

Tabulka 9 Výsledky Pre /Post testu 7. den

		Aktivní slovní zásoba			Pasivní slovní zásoba		
		Používá samo	Používá s pomocí	Nepoužívá	Rozumí samo	Rozumí s pomocí	Nerozumí
Small	PRE test	-	-	10	1	1	8
	POST test	3	5	2	8	2	-
Medium	PRE test	-	-	10	-	-	10
	POST test	1	3	6	5	2	3
Big	PRE test	-	1	9	1	1	8
	POST test	4	5	1	9	1	-
Bowl	PRE test	-	-	10	-	-	10
	POST test	-	2	8	2	2	6
Chair	PRE test	-	-	10	-	-	10
	POST test	2	1	7	3	2	5
Bed	PRE test	-	-	10	-	-	10
	POST test	3	4	3	7	1	2

Dnešní výstup hodnotím jako velmi povedený. Příběh byl vhodně vybraný a upravený, děti v průběhu jeho vyprávění nepotřebovaly jiné než vizualizační pomůcky k jeho pochopení, a dokonce i pobavení. Ve vyprávění se dostatečně krát opakovala klíčová slova, která byla

propletená jednoduchými opakujícími se frázemi. Do aktivit se děti zapojovaly s chutí a dokázaly spolupracovat.

Osvojení slovíček jak v aktivní, tak v pasivní slovní zásobě bylo poměrně úspěšné. Až tři ze šesti slovíček si osvojily téměř všechny děti alespoň pasivně, aktivně pak jsou čísla jen o něco nižší. Podle tabulky můžeme sledovat, že pouze slovíčka víceslabičná a náročnější na výslovnost neměla v procesu osvojování tak velkou úspěšnost, ta i přesto byla nadprůměrná.

6.8 Den osmý – O velké řepě

Název: The Big Beetroot

Téma: Obecná podstatná jména

Cíl z pohledu učitele: rozvíjet anglickou slovní zásobu dětí (grandpa, grandma, granddaughter, beetroot, dog, cat, mouse); zopakovat s dětmi anglické názvosloví barev

Cíl z pohledu dítěte: Nazvat postavy příběhu v anglickém jazyce; vybarvit obrázek podle anglických pokynů

Organizační forma: Řízená činnost

Metody: Vyprávění, dramatizace

Pomůcky: Ilustrovaná kniha, pracovní list, kartičky na pověšení na krk s obrázky postav, pastelky

Průběh činnosti:

Úvodní část:

Na začátku výstupu jsem se s dětmi přivítali v anglickém jazyce. Pro zjištění osvojení si slovní zásoby z minulé hodiny jsem využila pracovní list, kde děti na základě anglických pokynů postupně vybarvovaly určené obrázky (*colour a big bowl, colour a small bear, ...*). Vybarvené pracovní listy jsem pak použila k celkovému připomenutí této slovní zásoby.

Pomocí ilustrací z knihy jsem představila pohádku, se kterou jsem poté pracovala celý výstup. Děti v mateřském jazyce pohádku nazvaly a já jsem její název následně zopakovala anglicky. Společně s dětmi jsme pojmenovali hlavní hrdiny pohádky podle obrázků v knize, každou postavu jsem představila v anglickém jazyce a děti je

zopakovaly (*řepa – beetroot, dědeček – grandpa, babička – granda, vnučka – granddoughter, pes – dog, kočka – cat, myš – mouse*). Toto představení jsem několikrát zopakovala, abych pomohla dětem v naposlouchání si výslovnosti náročnějších slov.

Hlavní část:

Dětem byla následně přečtena pohádka *The big beetroot*. Vyprávění probíhalo většinou v angličtině, ze začátku jsem jisté fráze přetlumočila do polštiny, poté díky charakteru příběhu jsem přešla výhradně na anglický jazyk, jelikož se celá pohádka nabaluje na stejné jednoduché fráze. Během vyprávění příběhu se dvě děvčata částečně zapojovala do vyjmenovávání postav. Po přečtení pohádky se děti snažily pojmenovat všechny postavy na základě finální ilustrace v knize.

Následně jsem dětem rozdala obrázky postav, které si děti pověsily na krk. Každé dítě představovalo jednu postavu a byla zahájena dramatizace příběhu. Příběh děti zahrály samotné, během mnou opakovaného vyprávění příběhu. Každá postava postupně říkala, jak se jmenuje a jaká postava je před ní, já jsem doplňovala anglicky fráze pro doplnění vyprávění (*The *CAT* grabbed hold of the *DOG*, the ~DOG~ grabbed hold of the ~GRANDDAUGHTER~, ...*). Každá postava na konci řady měla za úkol zavolat následující postavu v anglickém jazyce, ta se následně sama představila (*Who do we call? -A mouse! I am a mouse.*).

Po dramatizaci příběhu děti pak odevzdávaly obrázky pověšené na krku podle toho, jakou postavu jsem zavolala, obrázek postavy jsem pak ukázala všem dětem a společně jsme zopakovali ještě jednou toto slovíčko.

Závěr:

Po skončení dramatizace jsem dětem rozdala pracovní papíry s postavami z pohádky, jejich úkolem bylo spojit je čarou tak, jak si podle děje přicházely pomoci. Následující aktivita spočívala na postupném vybarvování postav z příběhu. Vždy jsem anglicky řekla, koho mají vybarvit (*now we are colouring the dog, now we are colouring the grandma, ...*), děti měly za úkol ukázat, o které postavě je řeč a následně ji vybarvit. Díky této aktivitě jsem ověřila osvojení nové slovní zásoby v pasivní podobě.

Jako závěrečnou aktivitu, která zároveň ověřovala míru osvojení slov v aktivní slovní zásobě, měly děti říct anglicky název postavy a barvu, jakou ji vybarvily

(opakování z předchozích hodin angličtiny). S dětmi jsme se následně rozloučili pomocí písně *Goodbye song*.

Hodnocení:

Tabulka 10 Výsledky Pre/Post testu 8. den

		Aktivní slovní zásoba			Pasivní slovní zásoba		
		Používá samo	Používá s pomocí	Nepoužívá	Rozumí samo	Rozumí s pomocí	Nerozumí
Beetroot	PRE test	-	-	7	-	-	7
	POST test	1	-	6	1	1	5
Grandpa	PRE test	-	-	7	-	-	7
	POST test	-	1	6	3	1	3
Grandma	PRE test	-	-	7	-	-	7
	POST test	-	2	5	2	2	3
Granddaughter	PRE test	-	-	7	-	-	7
	POST test	-	-	7	-	2	5
Dog	PRE test	-	-	7	-	-	7
	POST test	2	1	4	5	2	-
Cat	PRE test	-	-	7	-	-	7
	POST test	-	2	5	4	3	-
Mouse	PRE test	-	-	7	1	1	5
	POST test	1	3	3	5	2	-

Na posledním výstupu jsem chtěla vyzkoušet, jak náročný výstup děti po aplikování projektu zvládnou. Zvolený příběh byl tedy delší, obsahoval náročná slova (víceslabičná, složitá výslovnost). Také osvojovaná slovní zásoba obsahovala více slov než průměrně v procesu

projektu. Jelikož jsem se snažila vést hodinu výhradně v anglickém jazyce, zvolila jsem přetlumočení základních frází na začátku vyprávění, aby následná dramatizace mohla probíhat již jen v angličtině. Tento náročný úkol děti dokázaly zvládnout.

Z důvodu náročnosti hlavní části výstupu byla zvolena jen jedna činnost, díky čemu se děti mohly po delší dobu soustředit na těžký úkol. I přes delší trvání jedné aktivity děti dokázaly udržet pozornost. To přisuzuji navozené dobré atmosféře a zábavnému příběhu.

Celková úspěšnost osvojení si slovní zásoby, zejména v aktivní složce, této lekce nebyla příliš vysoká, zejména u slov složených. Proto pro budoucí aplikaci v praxi navrhuji tento příběh zařadit později, kdy děti budou mít s jazykem větší zkušenost.

7 EVALUACE PROJEKTU

V této kapitole se bude celý projekt hodnotit v rámci úspěšnosti dlouhodobého osvojení slovíček anglické slovní zásoby dětmi i celkové realizace výstupů. Bude ohodnocena vhodnost výběru, úpravy a zpracování použitých příběhů. Také vhodnost navazujících na ně aktivit. Tuto oblast jsem zpětně hodnotila já i učitelka přihlížející na tento proces. Evaluace probíhala metodou pozorování a analýzou výsledků činností, tedy vypracovaných dětmi pracovních listů.

7.1 Hodnocení

V hodnocení úspěšnosti tohoto projektu se zohledňuje pouze osvojení pasivní slovní zásoby, a to z důvodu, že se některé děti ve skupince nacházely v období ticha, tudíž cizí jazyk zatím nevyužívaly k aktivní komunikaci. Děti byly v tomto záměru testovány na množství zapamatovaných slovíček vždy v den výstupu, týden po dané lekci a následně souhrnně na konci celého projektu. Pasivní slovní zásoba byla hodnocena výběrem nebo vymalováním obrazu znázorňujícího slovo. Pokud dítě vybralo nebo vymalovalo správný obrázek na základě slovního pokynu, bylo slovo považováno jako osvojené. Pokud dítě vybralo jiný nebo žádný obrázek, slovo bylo hodnoceno jako neosvojené.

V tabulce níže je zobrazeno, jak se měnilo udržení slovní zásoby v den realizování činnosti, po týdnů a konečné číslo znázorňuje počet dětí, které si slovíčko pamatovalo týden po posledním proběhlém vyprávění a ukončení projektu. Toto celkové hodnocení je provedeno na základě výsledků pěti dětí, které byly přítomné na všech výstupech po celou dobu realizace. V tabulkách jsou všechny části projektu odděleny tlustou čarou.

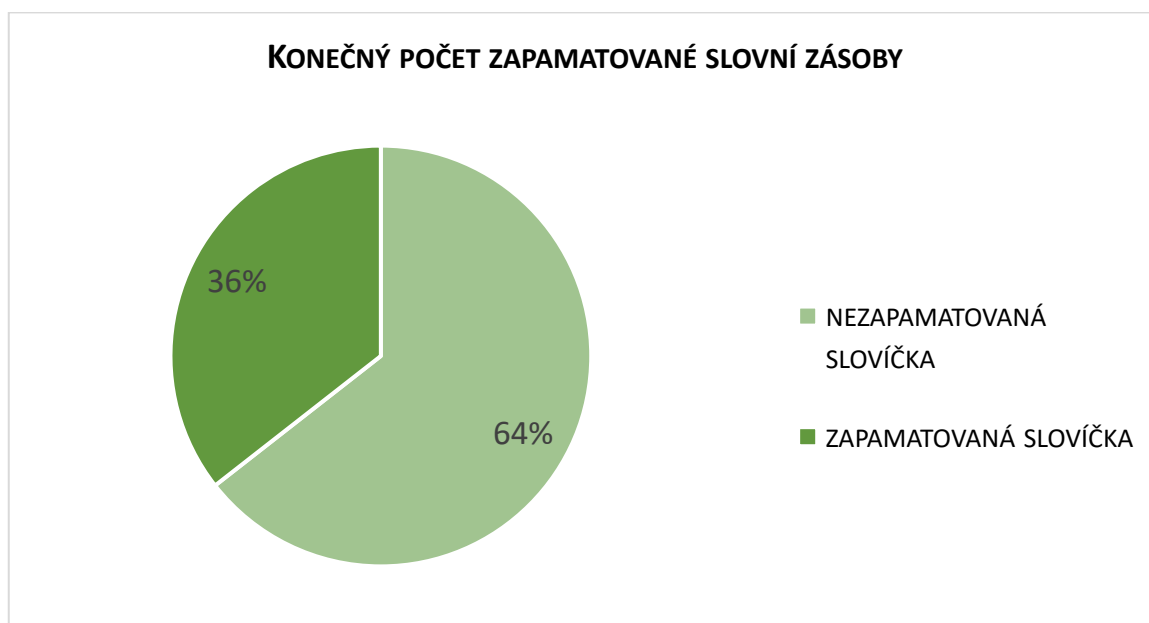
Tabulka 11 Hodnocení retence nové slovní zásoby

	Bezprostředně po výstupu	Týden po výstupu	Týden po ukončení projektu
1. Mouse	4/5	3/5	3/5
2. Frog	3/5	1/5	1/5
3. Rabbit	1/5	0/5	0/5
4. Fox	3/5	1/5	0/5
5. Wolf	4/5	3/5	5/5
6. Bear	4/5	4/5	5/5
1. Ears	3/5	2/5	3/5
2. Eyes	5/5	4/5	4/5
3. Nose	5/5	5/5	5/5
4. Mouth	4/5	2/5	2/5

5. Teeth	4/5	2/5	1/5
6. Tongue	2/5	0/5	1/5
1. Cake	3/5	3/5	3/5
2. Apple	2/5	1/5	1/5
3. Milk	2/5	2/5	2/5
4. Sausage	1/5	1/5	0/5
5. Wine	1/5	0/5	0/5
1. Brick	3/5	1/5	0/5
2. Stick	5/5	3/5	2/5
3. Straw	2/5	0/5	0/5
4. Pig	5/5	5/5	5/5
1. Jump	3/5	3/5	3/5
2. Knock	2/5	1/5	1/5
3. Blow	2/5	2/5	1/5
4. Run	3/5	2/5	2/5
5. Build	1/5	1/5	0/5
6. Hide	1/5	1/5	0/5
1. Hat	3/5	3/5	2/5
2. Shoes	3/5	2/5	2/5
3. Scarf	2/5	1/5	0/5
4. Water	1/5	1/5	1/5
5. Feather	1/5	0/5	0/5
1. Small	5/5	5/5	4/5
2. Medium	4/5	3/5	2/5
3. Big	5/5	4/5	4/5
4. Bed	4/5	2/5	1/5
5. Bowl	1/5	1/5	0/5
6. Chair	2/5	1/5	0/5
1. Beetroot	1/5	0/5	0/5
2. Grandpa	3/5	1/5	1/5
3. Grandma	3/5	1/5	1/5
4. Granddaughter	1/5	0/5	0/5
5. Dog	5/5	5/5	5/5
6. Cat	5/5	4/5	4/5
7. Mouse	5/5	3/5	3/5
Celková průměrná úspěšnost osvojení si slovní zásoby	2,5/5	1,8/5	1,8/5

Před aplikováním projektu bylo určeno kritérium pro stanovení úspěšnosti projektu. Podle výsledků výzkumu Leśniewské a Pichetta (2016), který zjišťoval vliv použití příběhů a písni

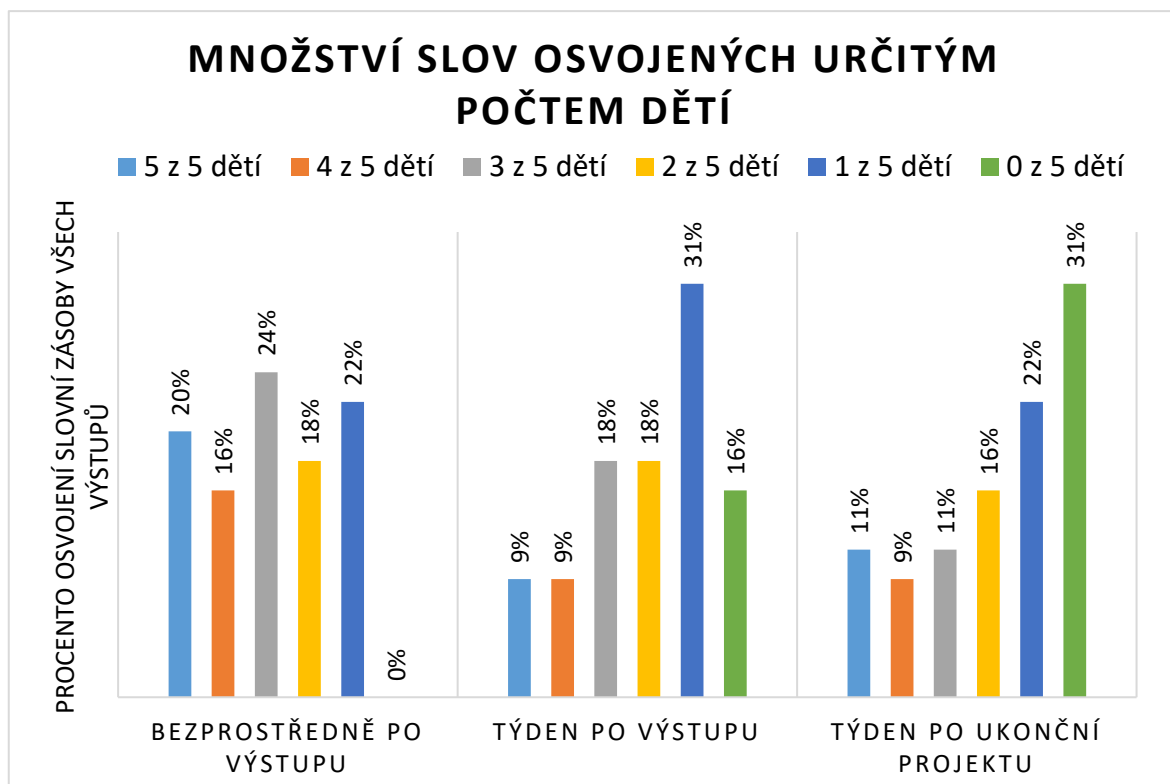
na osvojování slovní zásoby cizího jazyka, a vzhledem k specifikům organizace aplikování projektu (skupinka dětí, na které byl projekt aplikován, měla lekce anglického jazyka jedenkrát týdně a mezi jednotlivými výstupy děti neměly možnost si s učitelem během dne v mateřské škole osvojenou slovní zásobu připomenout a zopakovat), byl limit pro úspěšnost projektu určen na 30 %. Tuto hranici se překonat podařilo a konečný počet osvojených slov na konci projektu se zastavil na 36 %. Tudíž můžeme říct, že projekt byl úspěšný a splnil svůj účel.

Graf 1 Konečný počet zapamatované slovní zásoby

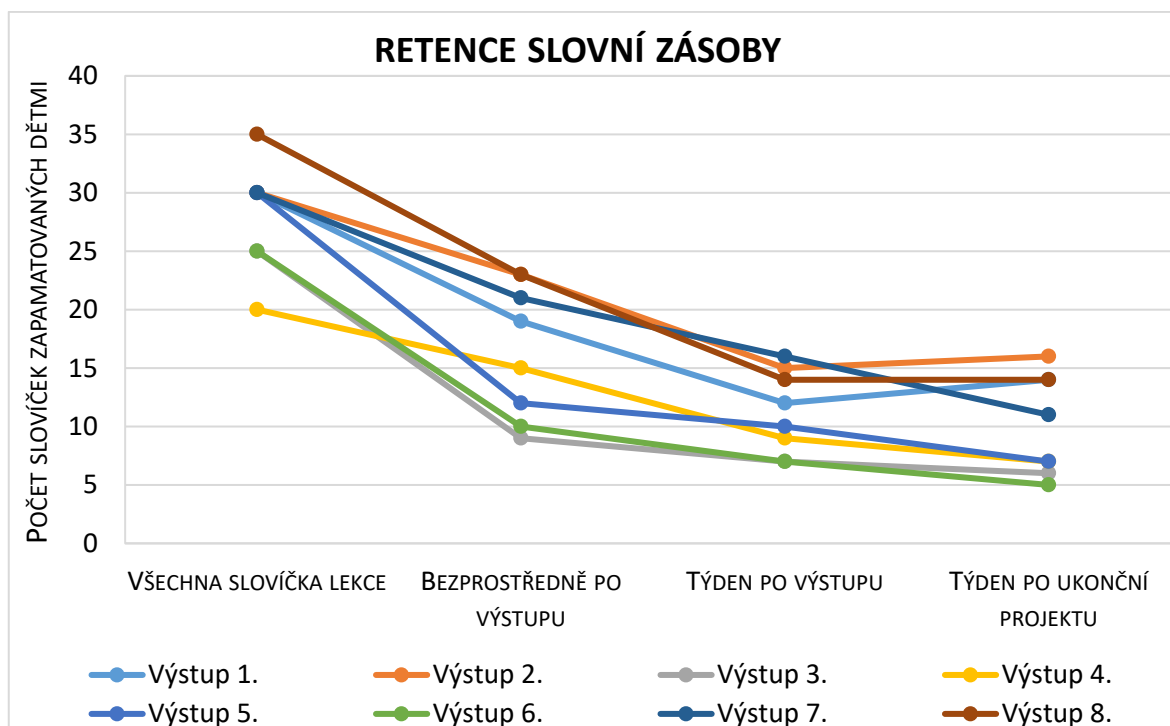
Výpočet a vyhodnocení celkové úspěšnosti projektu bylo provedeno na základě vyhodnocení PRE testů a POST testů metodou *Raw change scores*, který je počítaný vzorcem $\text{Raw score} = \text{POST test} - \text{PRE test}$ (Setiawan & Kudus, 2020).

Následující grafy zpracovávají výše umístěnou tabulku z různých úhlů pohledu. První graf kopíruje rozdělení sloupců dat. Jedná se o celkové počty úspěšnosti osvojení si anglické slovní zásoby.

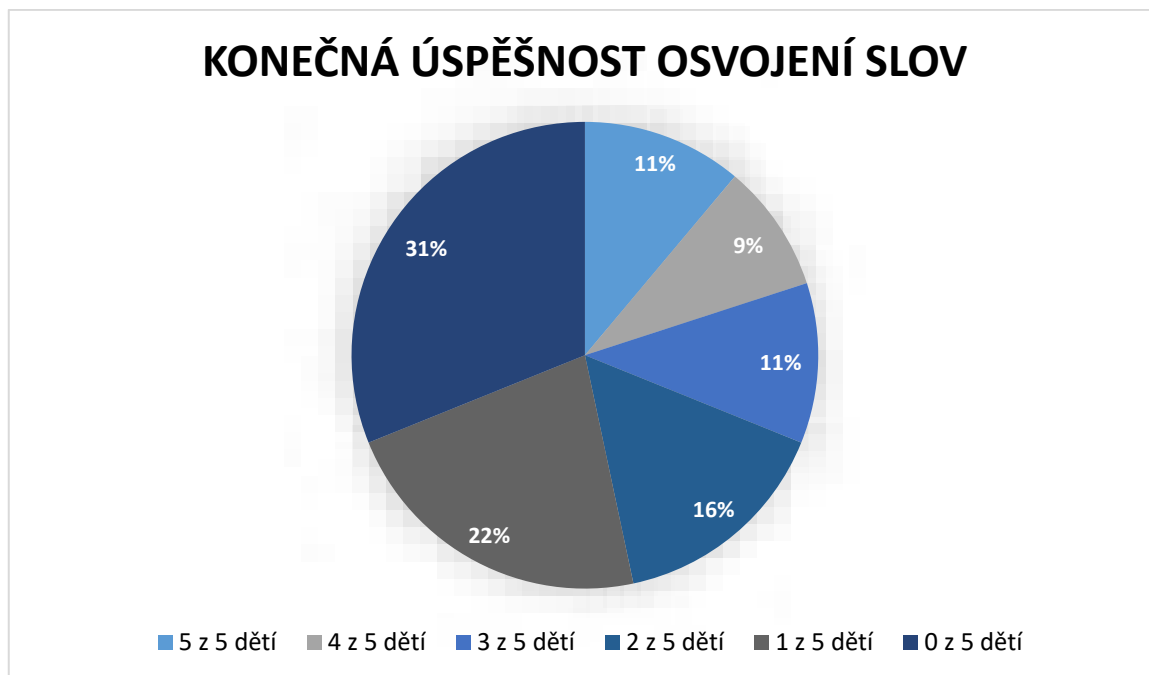
Graf 2 Množství slov osvojených určitým počtem dětí

Jak můžeme vyčíst z grafu, bezprostředně po výstupu si všechna slova zapamatovalo alespoň jedno dítě. V POST testu provedeném týden po výstupu se již do kategorie slov, které si žádné dítě nezapamatovalo, přesunulo sedm slov ze čtyřiceti pěti. Největší pokles zaznamenaly slova osvojená všemi nebo čtyřmi dětmi z pěti. Poslední skupina, která znázorňuje retenci slovní zásoby týden po ukončení projektu ukazuje na fakt, že více než polovinu slov si nezapamatovalo žádné nebo jen jedno dítě.

Graf 3 Retence slovní zásoby

Druhý graf ukazuje viditelný klesající trend v množství udržené slovní zásoby z jednotlivých výstupů v postupu času. Stagnující nebo dokonce stoupající tendenci v posledním úseku křivky mají první tři výstupy. To můžeme přisuzovat tomu, že slovní zásoba osvojená v těchto výstupech se dále pak objevovala v dalších příbězích, tudíž děti byly těmto slově vystaveny opakovaně, čímž se zvýšil input a prohloubilo se jejich osvojení. Dále pak tato slova byla využívána v navazujících činnostech na vyprávění příběhů ostatních výstupů (části těla z výstupu číslo dvě využité například v navazující činnosti na Storytelling výstupu sedmého).

Graf 4 Konečná úspěšnost osvojení slov

Poslední představený graf znázorňuje finální procentuální osvojení nových slov určitým počtem dětí. Je zde viditelné, že až jedenáct procent slov představených v rámci projektu si osvojily všechny děti. Více než čtvrtinu slov si zapamatovaly alespoň tři děti z pěti. Stejně procentuální zastoupení pak mají slovíčka, která si nedokázalo osvojit žádné dítě.

7.1.1 Sebehodnocení

Pro hodnocení jsem si stanovila následující kritéria. Výběr a úprava příběhů, jejich vhodnost vzhledem ke zkušenostem dětí s cizím jazykem; příprava na výstupy; zvolené pedagogické strategie a organizace v průběhu výstupů.

Výběr a úprava příběhů: Pro tento projekt jsou příběhy stěžejním prvkem. Proto výběr a úprava příběhů byla nejdůležitější částí, na které závisela následná úspěšnost projektu. Pohádkové příběhy jsem vybrala z toho důvodu, že jsou dětem blízké a dobře známé, tudíž odpadá riziko, že děti neporozumí dějové linii příběhu. I přesto bylo obtížné vybrat vhodné příběhy, a to z vícero důvodů. Příběhy musely rozvíjet základní slovní zásobu dětí, a tato slovíčka musela být v příběhu důležitá, nejlépe opakovaně použitá a z důvodu využívání pohádkových příběhů se osvojovaná slovní zásoba v jistém smyslu přizpůsobovala. Výběr posledního příběhu a s tím spojená slovní zásoba nebyl nejšťastnější, ačkoli příběh byl jednoduchý, představená slovní zásoba byla obtížná pro začátečníky. Poslední příběh bych

tak u příští aplikace projektu vynechala nebo zastoupila jiným. Vybrané příběhy pak musely být zjednodušeny a upraveny tak, aby byly náročností přizpůsobeny jazykové úrovni dětí. Každý příběh byl tedy zkrácen a květnaté věty pohádek byly předělány do nejjednodušší možné podoby, což bylo často velmi náročné. Přesto zpětně hodnotím konečný výběr a úpravu příběhů pozitivně, splnily svůj účel. Před samotným výstupem jsem se vždy důkladně seznámila s příběhem a připomněla jsem si správnou výslovnost slov pro minimalizaci nevhodného inputu.

Příprava: Odborné publikace během využívání přístupu Storytelling doporučují vyprávění doplnit vizualizací příběhu. Toto doporučení platí dvojnásob u využívání tohoto přístupu v rozvoji cizího jazyka. Aby byl vizualizační doprovod co nejnázornější nechtěla jsem využívat pouze statické obrazy či ilustrace knih. Jelikož jsem neměla k dispozici loutky či maňásky, tak jsem pro většinu příběhů vytvořila obrazy stěžejních postav či míst příběhů. Tím jsem zajistila dostatečnou vizualizační podporu pro pochopení kostry příběhu a zároveň jsem tento materiál mohla použít v aktivitách následujících po samotném vyprávění. Další pomůckou hojně využívanou ve výstupech byly pracovní listy. Ty jsem tvořila na základě osvojované slovní zásoby v daném výstupu tak, aby děti mohly svoje nově nabyté znalosti alespoň nějakým způsobem zachytit na papír. Vyplněné pracovní listy jsem využívala jako diagnostický materiál, na jehož základě prostřednictvím analýzy byla hodnocena úspěšnost osvojení slovní zásoby. Ačkoli příprava pomůcek trvala delší dobu, byla pro úspěšnost projektu nezbytná.

Pedagogické strategie: Pro hladký průběh výstupů jsem zvolila ve všech případech řízenou činnost jako organizační formu, a to z několika důvodů. Prvním důvodem je krátká zkušenost dětí s anglickým jazykem. Využívání jiných organizačních forem by bylo náročné a snížilo by to efektivnost výuky, jelikož osvojování cizího jazyka u dětí předškolního věku probíhá vesměs poslechem osoby mluvící cizím jazykem, v tomto případě učitelem. Dále znalostmi anglického jazyka být v pozici aktérů výuky. Metody ve výuce jsem se snažila střídát a měnit, aby každý výstup byl jiný. Na základě zpětného hodnocení výstupů sleduji tento postup jako správný a náročnější organizační formy doporučuji využívat až u dětí v anglickém jazyce pokročilých.

Organizace průběhu výstupů: Po zahájení kroužku anglického jazyka jsem děti seznámila se slovní zásobou lekce, aby následné vyprávění mohlo proběhnout nejlépe celé v anglickém jazyce. To jsem se snažila i udržet po celý výstup, ale v některých případech bylo nutné s dětmi komunikovat v jazyce mateřském. Takové případy byly například ve chvíli, kdy byly

anglickojazyčné pokyny příliš složité na pochopení, při řešení konfliktů nebo když ve vyprávěném příběhu vystupovaly složitější věty. Zkušenější učitel by tyto situace pravděpodobně dokázal vyřešit v anglickém jazyce.

7.1.2 Hodnocení učitelkou

Hodnocení učitelkou bylo provedeno metodou pozorování mé práce s dětmi v průběhu aplikování projektu. Kritéria pro hodnocení byla stanovena následující: vhodnost výběru a úpravy příběhů vůči aktuální jazykové úrovni dětí, příprava na lekci (obrazové materiály, didaktické pomůcky a další) a vedení vzdělávacího procesu. Hodnocení učitelkou je následovné:

Studentka si pro tuto metodu zvolila pohádkové příběhy z knihy v anglickém jazyce. Ačkoli texty pohádek byly mnohdy složitější pro děti v předškolním věku, studentka si tyto příběhy převedla do mnohem jednodušší, a tím i pochopitelnější formy. Bylo mi představeno šest pohádkových příběhů během osmi výstupů. Skupinky dětí během výuky se různily skladem – děti starší a mladší dohromady, jen předškoláci, skupinka malá do 10 dětí a skupinka velká nad 10 dětí.

Příprava: Didaktické materiály, které u vyprávění příběhů byly použity, byly pokaždé pečlivě připraveny. Studentka využívala obrázky, omalovánky, předměty popisující dané slovo. Vypravování příběhu bylo vždy doplněno pohybovými aktivitami jako je třeba tanec nebo tělocvičné prvky. Pro opakování daného slova nebo slovní vazby byly použity rýmovačky a krátké písničky umožňující dětem lepší osvojení slov.

Osobnost studentky: Studentka velmi dobře pochopila smysl metody Storytellingu, pracuje s dětmi klidně a také takto je schopná zvládat případné problémy v kolektivu dětí. Působí profesionálním dojmem a je schopná fundovaně improvizovat. Její angličtina je na výborné úrovni. Je vidět, že práce s dětmi ji baví a vyzařuje z ní přirozená autorita. Z mého hlediska studentka zvládla svoje výstupy na výbornou.

7.2 Limity v aplikaci projektu

Celkové hodnocení bylo z důvodu vysoké nemocnosti dětí v průběhu aplikování projektu limitováno pouze na pět dětí, které byly přítomné na všech výstupech. Proto se výsledky tohoto projektu vztahují pouze na tyto děti a nelze je zobecňovat na celou třídu. Stejný důvod ovlivnil propojenost celého projektu, kdy bylo obtížné stavět na poznatcích z předchozích výstupů, na kterých některé děti nebyly přítomné, a tudíž s nimi nebyly seznámené.

Dalším limitem projektu bylo jeho časové hledisko, kdy výuka probíhala pouze jedenkrát týdně. Děti mezi jednotlivými výstupy měly velké časové mezery bez vystavení anglickému jazyku a bez možnosti opakovat či si pravidelně připomínat a upevňovat slovíčka z proběhlé lekce. Tento fakt snižoval předpoklad pro úspěšné a hloubkové osvojení nové slovní zásoby.

7.3 Doporučení pro praxi

Během aplikování tohoto projektu byla viditelná jedna základní překážka k lepšímu a jednoduššímu osvojování slovíček dětmi. Jednalo se o málo časté vystavení dětí na anglický jazyk, jelikož hodiny v tomto kroužku probíhaly pouze jedenkrát v týdnu. Děti pak celý týden neměly možnost si za krátkých čtyřicet pět minut trvání kroužku osvojená nová anglická slovíčka opakovat a připomínat. Výuka cizího jazyka jednou týdně je v tomto věku velmi málo, děti čerstvě osvojené vědomosti snáze zapomínají, je také velmi obtížné v tak krátkém čase trvání lekce slovíčka upevnit a představit nová.

Tuto záležitost by mohlo částečně vyřešit zapojení paní učitelek do výuky, aby následně mohly každý den v průběhu týdne s dětmi si daná slovíčka krátce zopakovat. Nejlepším řešením by však bylo zavedení častějšího konání anglického kroužku, alespoň třikrát týdně. S tímto se však pojí další záležitosti, které by tomu překážely (finanční zátěž, organizace týdne v třídách mateřské školy, zabezpečení kvalifikovaného extérního pracovníka nebo kvalifikovat učitelky pro výuku anglického jazyka). V této ideální situaci by pak bylo vhodné aplikovat každou pohádku na jeden celý týden, což dovolí důkladnější a dlouhodobější osvojení nové anglické slovní zásoby.

Díky tomu, že dětem byly vybrané pohádkové příběhy známé, bylo možné využít delší typ vyprávění. Děti i přesto, že nerozuměly většině slov, se mohly díky vizualizačním pomůckám a předchozí znalosti příběhu jednoduše v příběhu orientovat. I přes fakt, že příběhy byly zjednodušovány, aby byly vhodné pro úroveň anglického jazyka dětí, byly některé příběhy viditelně náročné. Pokud by učitel v lekci anglického jazyka chtěl zařadit v rámci Storytellingu příběh neznámý dětem, doporučuji kratší a velmi jednoduché texty s důkladně připravenými vizualizačními prvky.

Slovíčka, které použité příběhy rozvíjely, byly vybrány na základě jejich využívání v běžné komunikaci a jednoduchosti. Byla upřednostňována slovíčka jednoslabičná a jednoduchá na výslovnost, které patří do skupin slov často využívaných (potraviny, části těla, zvířata, rodinní příslušníci, akční slovesa, přídavná jména). V tomto ohledu bohužel výběr tradičních

pohádek v jistém smyslu omezoval vhodnost výběru slovní zásoby. Slovíčka totiž musela být základním prvkem vyprávění, který se v nejlepším případě několikrát opakoval. Pro budoucí použití například doporučuji pohádku *O veliké řepě* zařadit až později, neboť využívá příliš složitá slova pro osvojení si začátečníky.

ZÁVĚR

Důležitost ovládnání více jazyků se dostává do povědomí i učitelům v mateřské škole, a tak mnohé mateřské školy začínají organizovat výuku anglického jazyka v různých podobách. Práce s příběhy je ve výchovně-vzdělávacím procesu běžnou záležitostí, a tak využití vyprávění příběhů ve výuce anglického jazyka se jeví jako vhodný postup. Ačkoli je příprava na cizojazyčnou lekci, která využívá přístup Storytelling, poněkud náročnější, je jeho pozitivní vliv na osvojování jazyka očividný.

Prvotní pasivní přijímání anglického jazyka poslechem, ve fázi seznamování s jazykem, je postupně nahrazováno aktivním využíváním jazyka, což je způsobeno přirozeným zájmem dětí zapojit se do příběhu. Díky aplikaci tohoto přístupu jsem tak mohla být svědkem posunu dětí v rozvoji slovní zásoby jazyka i změn v jejich sebevědomí ve vyjadřování se v anglickém jazyce.

Bakalářská práce je rozdělena na dvě hlavní části. V první, teoretické části je věnována pozornost oblasti osvojování cizího jazyka v raném věku se zaměřením na rozvoj slovní zásoby. Dále se zabývá přístupem Storytelling a jeho přínosům v rozvoji jazyka mateřského i cizího. Poznatky, které z této části vyplývají pak byly promítnuty do tvoření následující, praktické části.

Cílem praktické částí bakalářské práce bylo navrhnout a realizovat projekt rozvíjející anglickou slovní zásobu u dětí předškolního věku pomocí využití přístupu Storytelling. Tento projekt je podrobně popsán jak z hlediska jeho přípravy, tak i jeho následné realizace. V příloze bakalářské práce jsou pak připojeny texty použitých příběhů, které byly speciálně upraveny, aby vedly k naplnění cíle projektu a zároveň respektovaly dosavadní dětmi osvojenou úroveň anglického jazyka. Využitím tohoto přístupu může výuka anglického jazyka probíhat přirozeným způsobem, a to poslechem a vytvářením zájmu o jeho učení.

Z dosažených výsledků, které byly zjištěny POST testy, a z celkového hodnocení vyplývá, že byl projekt úspěšný a jeho cíle byly splněny. Učitelka, která dohlížela na aplikování projektu, některé jeho části pak využila jako příklad využití přístupu Storytelling ve výuce anglického jazyka při vedení semináře budoucích lektorů a učitelů anglického jazyka, což mě mile potěšilo.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. Bytešnicková, I. (2012). *Komunikace dětí předškolního věku*. Praha: Grada.
2. Celce-Murcia, M. (Ed.). (2001). *Teaching English as a second or foreign language*. London: Heinle ELT.
3. Cook, V. (2016). *Second language learning and language teaching*. New York: Routledge.
4. Cremin, T., Flewitt, R., Mardell, B., & Swann, J. (2017). *Storytelling in early childhood: Enriching language, literacy and classroom culture*. New York: Routledge.
5. Dujmović, M. (2006). Storytelling as a method of EFL teaching. *Metodički obzori: časopis za odgojno-obrazovnu teoriju i praksu*, 1(1), 75-87. Dostupné z <https://hrcak.srce.hr/file/17682>
6. Hennová, I. (2010). *Angličtina pro předškoláky: metodika pro výuku v mateřské škole*. Praha: Portál.
7. Choděra, R. (2013). *Didaktika cizích jazyků: úvod do vědního oboru*. Praha: Academia.
8. Kerry-Moran, K. J. (Ed.), & Aerila, J. -A. (Ed.). (2019). *Story in children's lives: Contributions of the narrative mode to early childhood development, literacy, and learning*. Cham: Springer International Publishing.
9. Klenková, J. (2006). *Logopedie: narušení komunikační schopnosti, logopedická prevence, logopedická intervence v ČR, příklady z praxe*. Praha: Grada.
10. Kročil, M. (2014). *Umění vyprávět*. Brno: Janáčkova akademie múzických umění v Brně.
11. Kutálková, D. (2010). *Vývoj dětské řeči krok za krokem : prevence poruch řeči : opožděný vývoj : lehká mozková dysfunkce a řeč : koktavost : logopedická péče*. Praha: Grada.
12. Kycltová Bezděková, J. (2014). *Učíme naše dítě mluvit*. Praha: Arista Books.
13. Langmeier, J., & Krejčířová, D. (2006). *Vývojová psychologie*. Praha: Grada.

14. Lenneberg, E. (1967) *Biological foundations of language*. New York: Willey and sons.
15. Leśniewska, J., & Pichette, F. (2016). Songs vs. stories: Impact of input sources on ESL vocabulary acquisition by preliterate children. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 19(1), 18-34.
16. Mádlová, M. (2022). *Poslech v cizím jazyce s využitím multimédií*. Praha: Karolinum. Dostupné z <https://www.bookport.cz/kniha/poslech-v-cizim-jazyce-s-vyuzitim-multimedii-10896/>
17. Mellon, N. (2014). *Storytelling with Children*. Oxford: Hawthorn Press.
18. Muñoz, C. (Ed.). (2006). *Age and the Rate of Foreign Language Learning*. Clevedon: Multilingual Matters.
19. Najvar, P. (2010). *Raná výuka cizích jazyků v České republice na konci 20. století*. Brno: Paido.
20. Najvar, P., & Hanušová, S. (2010). Fenomén času v učení se cizím jazykům. *Studia peadagogica*, 15(1). 65-84.
21. Neaum, S. (2012). *Language and literacy for the early years*. London: SAGE/Learning Matters.
22. Nevolová, M. (2017). *Přestaň prezentovat, začni vyprávět: Storytelling–odliš se od ostatních*. Praha: Grada.
23. Pokrivčáková, S. (2020a). *Introducing English to very young learners, I*. Zlín: Tomas Bata University in Zlin, Faculty of humanities.
24. Pokrivčáková, S. (2020b). *Introducing English to very young learners, II*. Zlín: Tomas Bata University in Zlin, Faculty of humanities.
25. Pokrivčáková, S. (2012). *Modern teacher of English*. Nitra: ASPA.
26. Průcha, J. (2010). *Interkulturní komunikace*. Praha: Grada.
27. Průcha, J. (2011). *Dětská řeč a komunikace: poznatky vývojové psycholingvistiky*. Praha: Grada.
28. Slattery, M., & Willis, J. R. (2012). *English for primary teachers: a handbook of activities and classroom language*. Oxford: Oxford University Press.

29. Smolík, F., & Seidlová Málková, G. (2014). *Vývoj jazykových schopností v předškolním věku*. Praha: Grada.
30. Sobirjonovich, S. I. (2021). Teaching Preschool Children in a Second Language. *International Journal of Culture and Modernity*, 11, 406-411.
31. Setiawan, A. R., & Kudus, M. I. N. U. T. T. S. T. (2020). What is the Best Way to Analyze Pre–Post Data. *EdArXiv*. DOI: <https://doi.org/10.35542/osf.io/h4e6q>.
32. Šebestová, S., Najvar, P., & Janík, T. (2011). Příležitosti k rozvíjení řečových dovedností ve výuce anglického jazyka: samostatně anebo v integraci. *Pedagogická Orientace*, 21(3), 322–348.
33. Thorová, K. (2015). *Vývojová psychologie: proměny lidské psychiky od početí po smrt*. Praha: Portál.
34. Vágnerová, M., & Lisá, L. (2021). *Vývojová psychologie, Dětství a dospívání*. Praha: Karolinum.
35. Voráčová, B. (2013). Storytelling – úvod do vyprávění příběhů. *Metodický portál: Články*. Dostupné z <https://clanky.rvp.cz/clanek/o/g/18053/STORYTELLING---UVOD-DO-VYPRAVENI-PRIBEHU.html>
36. Zajitzová, E. (2011). *Předškolní vzdělávání a jeho význam pro rozvoj jazyka a řeči*. Praha: Hnutí R.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

VYL Very Young Learners

LAD Language Acquisition Device

LASS Language Acquisition Support Systém

TPR Total Physical Response

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Konečný počet zapamatované slovní zásoby	67
Graf 2 Množství slov osvojených určitým počtem dětí	68
Graf 3 Retence slovní zásoby	69
Graf 4 Konečná úspěšnost osvojení slov	70

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Názor autorů na osvojování si angličtiny VYL	18
Tabulka 2 Návrh realizace projektu.....	37
Tabulka 3 Výsledky Pre/Post testu 1. den	42
Tabulka 4 Výsledky Pre/Post testu 2. den	45
Tabulka 5 Výsledky Pre/Post testu 3. den	48
Tabulka 6 Výsledky Pre/Post testu 4. den	51
Tabulka 7 Výsledky Pre/Post testu 5. den	54
Tabulka 8 Výsledky Pre/Post testu 6. den	57
Tabulka 9 Výsledky Pre /Post testu 7. den	60
Tabulka 10 Výsledky Pre/Post testu 8. den	63
Tabulka 11 Hodnocení retence nové slovní zásoby.....	65

SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha P I: Text vyprávění den 1.
- Příloha P II: Posttest – pracovní list den 1.
- Příloha P III: Vizualizační pomůcky den 1.
- Příloha P IV: Text vyprávění den 2.
- Příloha P V: Vizualizační pomůcky den 2. & 3.
- Příloha P VI: Výtvarná aktivita den 2.
- Příloha P VII: Text vyprávění den 3.
- Příloha P VIII: POSTtest– Pracovní list den 3.
- Příloha P IX: Vizualizační pomůcky den 3.
- Příloha P X: Text vyprávění den 4. & 5.
- Příloha P XI: POSTtest – Pracovní list den 4.
- Příloha P XII: Obrázkový text den 4.
- Příloha P XIII: Pracovní list den 5.
- Příloha P XIV: Flashcards hrací kostka den 5.
- Příloha P XV: Text vyprávění den 6.
- Příloha P XVI: Vizualizační pomůcky den 6.
- Příloha P XVII: Pracovní list den 6.
- Příloha P XVIII: Text vyprávění den 7.
- Příloha P XIX: Vizualizační pomůcky den 7.
- Příloha P XX: Výtvarná aktivita den 7.
- Příloha P XXI: POSTtest – Pracovní list den 7.
- Příloha P XXII: Text vyprávění den 8.
- Příloha P XXIII: Vizualizační pomůcky den 8.
- Příloha P XXIV: POSTtest – Pracovní list den 8.

PŘÍLOHA P I: TEXT VYPRÁVĚNÍ DEN 1.

Once upon a time there was a little shack. A mouse found the shack “Little shack, who is inside?” No one answered so mouse came in.

The frog came to the little shack “Little shack, who is inside?” “Me, a mouse, and who are you?” “I am a frog, let me in!” “Come in!”

The rabbit came to the little shack “Little shack, who is inside?” “Me a mouse, me a frog, and who are you?” “I’m a rabbit, let me in!” “Come in.”

The fox came to the little shack. “Little shack, who is inside?” “Me a mouse, me a frog, me a rabbit, and who are you?” “I am a fox, let me in!” “Come in.”

The wolf came to the little shack “Little shack wo is inside?” “Me a mouse, me a frog, me a rabbit, me a fox, and who are you?” “I am a wolf, let me in!” “Come in.”

The bear came to the little shack. “Little shack, who is inside?” “Me a mouse, me a frog, me a rabbit, me a fox, me a wolf, and who are you?” “I am a bear, let me in.” “Come in!”

But the bear was too big for a little shack, and it breaks up.

Původní text: Hanšpachová, J., & Řandová, Z., (2007), *Pohádková angličtina: Dramatizace pohádek v angličtině a hry s nimi*. Praha: Portál. Upraveno.

PŘÍLOHA P II: POST TEST – PRACOVNÍ LIST DEN 1.

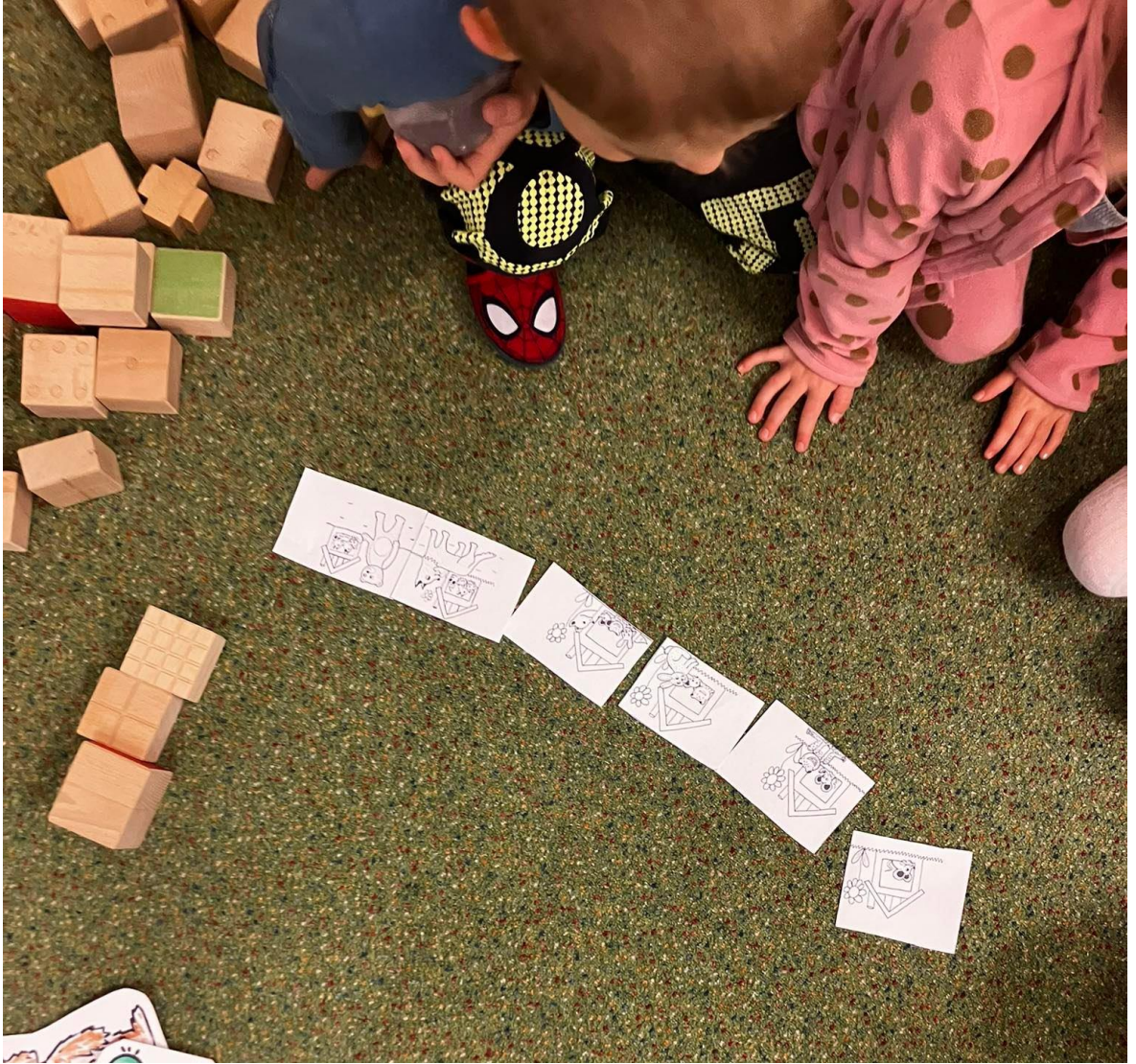

PŘÍLOHA P III: VIZUALIZAČNÍ POMŮCKY DEN 1.

PŘÍLOHA P IV: TEXT VYPRÁVĚNÍ DEN 2.

Little Red Riding Hood lived in a wood with her mother. One day Little Red Riding Hood went to visit her granny. On her way Little Red Riding Hood met a wolf. 'Hello!' said the wolf. 'Where are you going?' 'I am going to see my grandmother. She lives in a house behind those trees.'

The wolf ran to Granny's house and ate Granny up. He got into Granny's bed. A little later, Little Red Riding Hood reached the house. She looked at the wolf. 'Granny, what big eyes you have!' 'All the better to see you with!' said the wolf. 'Granny, what big ears you have!' 'All the better to hear you with!' said the wolf. 'Granny, what a big nose you have!' 'All the better to smell you with!' said the wolf. "Granny, what big mouth you have!" "All better to smile with you" 'Granny, what big teeth you have!' 'All the better to eat you with!' shouted the wolf.

A hunter was in the wood. He heard a loud scream and ran to the house. The hunter hit the wolf over the head. The wolf opened his mouth wide and shouted and Granny jumped out. The wolf ran away, and Little Red Riding Hood never saw the wolf again.

Původní text: https://learnenglishkids.britishcouncil.org/sites/kids/files/attachment/short-stories-little-red-riding-hood-transcript.pdf?fbclid=IwAR3BzUXECKmmXqwZi_WCuNLMBhwsxZCjOPkwxobdfp1pzMy5BtwK6HkHco Upraveno.

PŘÍLOHA P V: VIZUALIZAČNÍ POMŮCKY DEN 2. & 3.

PŘÍLOHA P VI: VÝTVARNÁ AKTIVITA DEN 2.

PŘÍLOHA P VII: TEXT VYPRÁVĚNÍ DEN 3.

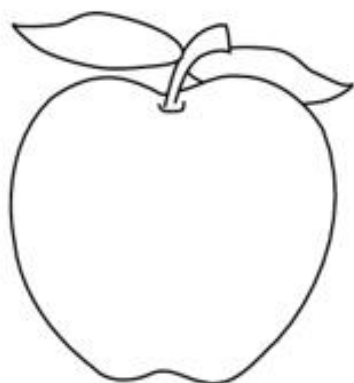
Little Red Riding Hood lived in a wood with her mother. One day Little Red Riding Hood went to visit her granny. She had basket full of food. Some cake, apple, milk, sausage, and wine. On her way Little Red Riding Hood met a wolf. 'Hello!' said the wolf. 'Where are you going?' 'I am going to see my grandmother. She lives in a house behind those trees. I have basket full of food for her. Some cake, apple, milk, sausage, and wine.

The wolf ran to Granny's house and ate Granny up. He got into Granny's bed. A little later, Little Red Riding Hood reached the house. She looked at the wolf. 'Granny, what big eyes you have!' 'All the better to see you with!' said the wolf. 'Granny, what big ears you have!' 'All the better to hear you with!' said the wolf. 'Granny, what a big nose you have!' 'All the better to smell you with!' said the wolf' 'Granny, what big teeth you have!' 'All the better to eat you with!' shouted the wolf.

A hunter was in the wood. He heard a loud scream and ran to the house. The hunter hit the wolf over the head. The wolf opened his mouth wide and shouted and Granny jumped out. The wolf ran away, and Little Red Riding Hood never saw the wolf again. A than they had the cake, apple, milk, sausage, and wine.

Původní text: https://learnenglishkids.britishcouncil.org/sites/kids/files/attachment/short-stories-little-red-riding-hood-transcript.pdf?fbclid=IwAR3BzUXECKmmXqwZi_WCuNLMBhwsxZCjOPkwxxobdfp1pzMy5BtwK6HkHco Upraveno.

PŘÍLOHA P VIII: POST TEST- PRACOVNÍ LIST DEN 3.

PŘÍLOHA P IX: VIZUALIZAČNÍ POMŮCKY DEN 3.

PŘÍLOHA X: TEXT VYPRÁVĚNÍ DEN 4. & 5.

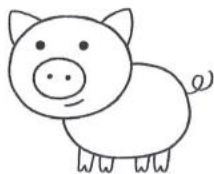
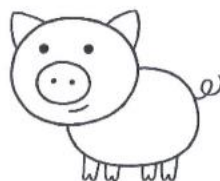
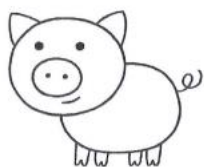
Once upon the time, there was three little pigs. The first pig builds the House of straw. Second pig build the House of sticks. The third pig build a House of bricks. When the three houses were finished, out of the woods jumped a big bad wolf. He knocked on the door of straw house. "Little pig, open the door, let me in," said the wolf. "No" said the little pig "Then I'll huff. And I'll puff and I'll blow down your house," said the wolf. He blown down the little house of straw.

The little pig ran to his brother's house of sticks and hid. The big wolf ran after the little pig, to the House of sticks, where the little pigs were hidden. The big wolf knocked on the door. "Open the door. Let me in." "No" said little pigs. "Then I'll huff, and I'll puff, and I'll blow down your house," said the big wolf. He blown down the little House of sticks.

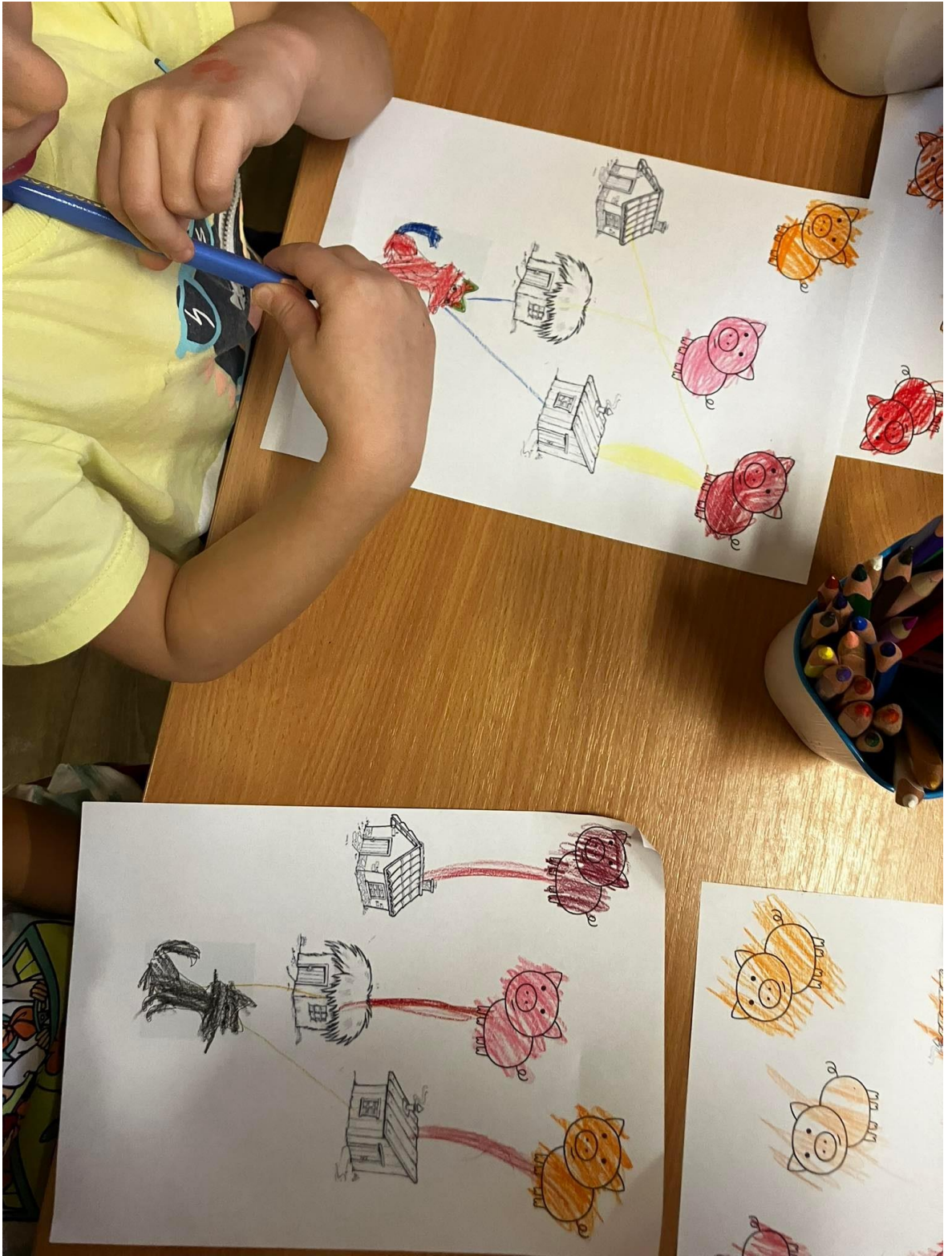
Two little pigs runed to his big brother's House of bricks and hid. Big wolf ran after the little pigs to the house of bricks. "Open the door, let me in." "No" said little pigs. "Then I'll huff, and I'll puff, and I'll blow down your house." Big wolf blowed and blowed, but he could not blow down the little House of bricks, he decided to climb through the chimney. He jumped and fell right to the boiling water. He jumped right up the chimney again and ran away into the woods. Three Little Pigs never saw him again.

Původní text: <https://www.shortstories.net/the-three-little-pigs/> Upraveno.

PŘÍLOHA P XI: POST TEST – PRACOVNÍ LIST DEN 4.

PŘÍLOHA P XII: OBRÁZKOVÝ TEXT DEN 4.

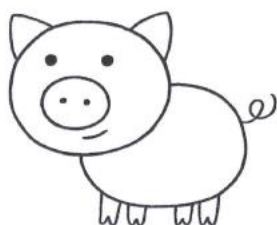

Once upon the time, there was three little pigs. The first build the House of . Second build the House of . The third build a House of . When the three houses were finished, out of the woods jumped a big . He knocked on the door of house. "Little pig, open the door, let me in," said the big . "No" said the little "Then I'll huff. And I'll puff and I'll blow down your house," said the big . He blown down the little house of . The little ran to his brother's House of and hid. The big wolf ran after the little , to the House of , where the little pigs were hidden. The big knocked on the door. "Open the door. Let me in." "No" said little . "Then I'll huff, and I'll puff, and I'll blow down your house" said the big . He blown down

the little House of . Two little runed to his
brother's House of and hid. Big wolf ran after the
little to the house of . "Open the door, let me in."
"No" Then I'll huff, and I'll puff, and I'll blow down your
house. Big blowed and blowed, but he could not
blow down the little House of , he decided to climb
through the chimney. jumped and fell right to the
boiling water. He jumped right up the chimney again and
ran away into the woods. Three Little never saw him
again.

PŘÍLOHA P XIII: PRACOVNÍ LIST DEN 5.

PŘÍLOHA P XIV: FLASHCARDS HRACÍ KOSTKA DEN 5.

PŘÍLOHA P XV: TEXT VYPRÁVĚNÍ DEN 6.

Once upon a time there was hen and cock. They were going to the woods for nuts. Every time they found nut; they shared half with each other. But once, the cock did not want to share with hen, so he ate whole nut alone. But the nut got stuck in his throat. "Hen, help me please! Bring me water from the spring!" "Water for the cock."

"Spring, give me some water for the cock" "Ok, but bring me scarf from a tailor," said spring. "Scarf for the spring, water for the cock."

"Tailor, tailor, give me a scarf for the spring!" "Ok, but bring me shoes from a cobbler," said tailor. "Shoes for tailor, scarf for spring, water for cock."

„Cobbler, cobbler, give me shoes for the tailor." "Ok, but bring me hat from a hunter," said cobbler. "Hat for cobbler, shoes for tailor, scarf for spring, water for cock."

"Hunter, hunter, give me hat for the cobbler!" "Ok, but bring me feather from an owl," said hunter. "Feather for the hunter, hat for the cobbler, shoes for the tailor, scarf for the spring, water for the cock."

"Owl, owl, give me a feather for the hunter." "Ok, here is your feather." "Feather for the hunter, hat for the cobbler, shoes for the tailor, scarf for the spring, water for the cock."

The cock drank the water and felt all better. Later he always shared half nut with his hen.

Původní text: Hanšpachová, J., & Řandová, Z., (2007), *Pohádková angličtina: Dramatizace pohádek v angličtině a hry s nimi*. Praha: Portál. Upraveno.

PŘÍLOHA P XVI: VIZUALIZAČNÍ POMŮCKY DEN 6.

PŘÍLOHA P XVII: PRACOVNÍ LIST DEN 6.

PŘÍLOHA P XVIII: TEXT VYPRÁVĚNÍ DEN 7.

One morning a girl named Goldilocks was walking in the forest and lost her way. She saw a house and knocked on the door. But nobody was there, so she went inside. The house belonged to three bears. Goldilocks saw three bowls of soup on the table. First, she tried a soup from big bowl and said: "This is too hot". Next, she tried soup from medium bowl, and said: "This is too cold". Finally, she tried from a small bowl, and said: "This soup is just right". And she ate the whole soup in the bowl.

After eating, she saw three chairs in the room. She sat on the big chair, "This is too hard ". Next, she tried a medium chair "this is too soft ". Finally, she sat on a small chair "this is just right."

Goldilocks felt very tired, so she went to the bedroom. She saw three beds in the bedroom. She lied on the first big bed "that the bed is too high." The medium bed was too long. But the small bed was just right, and Goldilocks slept in it.

Soon the three bears came home. "What's this? Someone ate my soup from big bowl" said the papa bear. "Someone ate my from medium bowl", said the mama bear. "Someone has finished all my soup from small bowl" cried baby bear. "Someone sat on my big chair" said papa bear. "Someone sat on my medium chair," said the mama bear "Someone has broken my small chair" cried the baby bear. They came to the bedroom. "Someone slept in my big bed" said papa bear. "Someone slept in my medium bed" said mama bear "Oh! someone is sleeping in my small bed" screamed the baby bear. Goldilocks woke up and ran into the forest. She never returned.

Původní text: <https://www.shortstories4kids.com/2018/04/goldilocks-three-bears.html?fbclid=IwAR2VZX5Yfzy5Jxie264w4nQpSl4jnnz6ZACA8D7pZuAanlRS0m0ofIMcX8> Upraveno.

PŘÍLOHA P XIX: VIZUALIZAČNÍ POMŮCKY DEN 7.

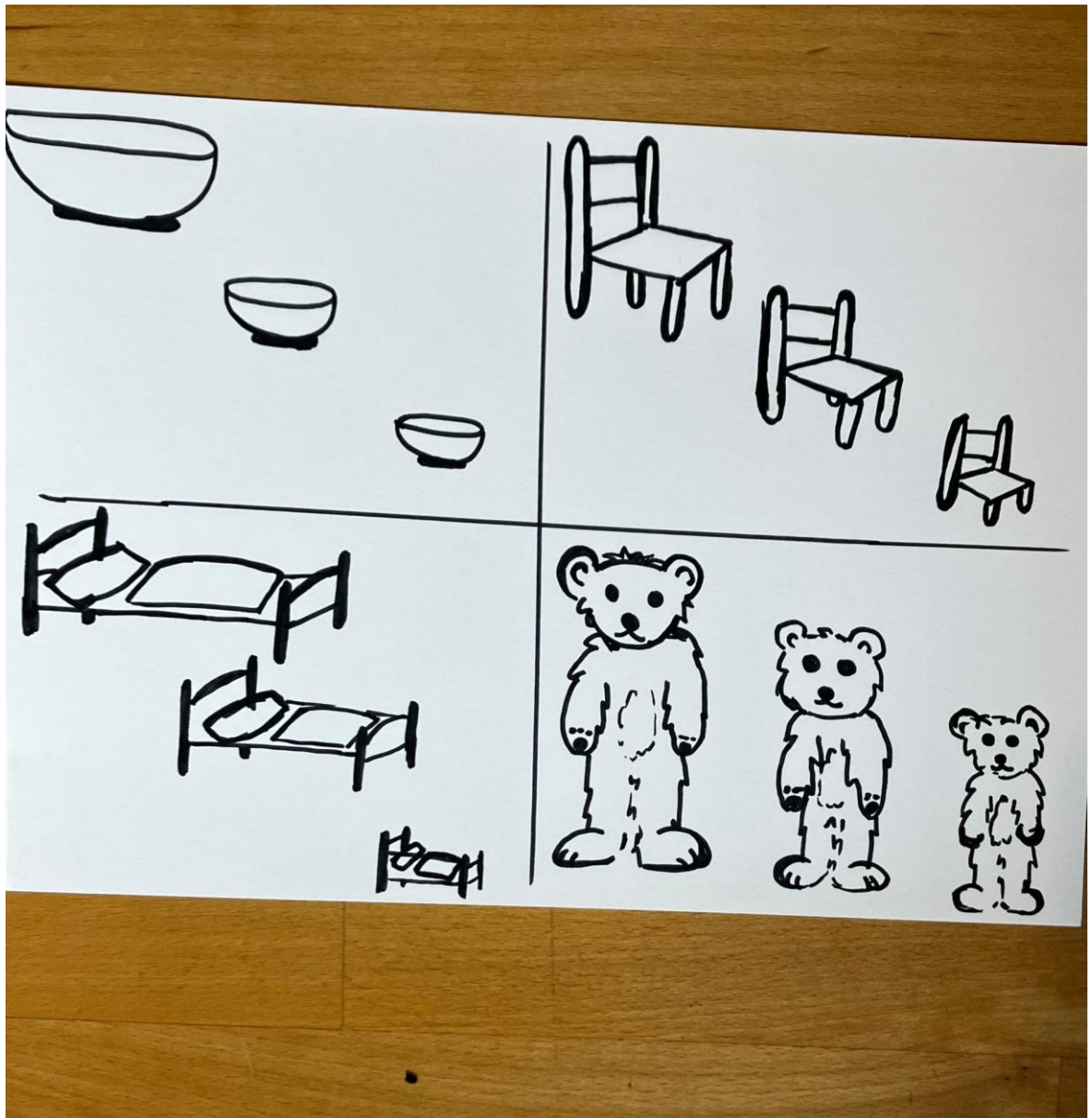

PŘÍLOHA P XX: VÝTVARNÁ AKTIVITA DEN 7.

PŘÍLOHA P XXI: POST TEST – PRACOVNÍ LIST DEN 7.

PŘÍLOHA P XXII: TEXT VÝPRAVĚNÍ DEN 8.

Once upon a time there was a little house where a Granddad and Grandma lived with their little granddaughter. One day Granddad decided to plant some beetroot. The beetroot soon started to grow. It grew and grew and grew until it was big – very big. When Granddad saw it, he wanted to pull it out of the ground. But when he tried, he found out he couldn't do it, it was too big. So, he called Grandma, and she came to help. She grabbed hold of Granddad, and Granddad grabbed hold of the beetroot, they pulled, and pulled, and pulled but they still couldn't pull the beetroot out of the ground.

So, Grandma called to her granddaughter to come and help them. The granddaughter grabbed hold of Grandma, Grandma grabbed hold of Granddad, and Granddad grabbed hold of the beetroot. They all pulled, and pulled, and pulled but they still couldn't pull the beetroot out of the ground.

So, the granddaughter called to her dog to come and help. The dog grabbed hold of the granddaughter, the granddaughter grabbed hold of Grandma, Grandma grabbed hold of Granddad, and Granddad grabbed hold of the beetroot. They all pulled, and pulled, and pulled but they still couldn't pull the beetroot out of the ground.

So, the dog called a cat to come and help. The cat grabbed hold of the dog, the dog grabbed hold of the granddaughter, the granddaughter grabbed hold of Grandma, Grandma grabbed hold of Granddad, Granddad grabbed hold of the beetroot. They all pulled, and pulled, and pulled but they still couldn't pull the beetroot out of the ground.

So, the cat called a mouse to come and help. The mouse grabbed hold of the cat, the cat grabbed hold of the dog, the dog grabbed hold of the granddaughter, the granddaughter grabbed hold of Grandma, Grandma grabbed hold of Granddad, Granddad grabbed hold of the beetroot. So, they all pulled, and pulled and pulled. And hop! The beetroot came out and they all fell on each other.

Původní text: <https://www.wattsenGLISH.com/comenius/soubory/stories-and-legends/czech-stories-and-legends.pdf> Upraveno.

PŘÍLOHA P XXIII: VIZUALIZAČNÍ POMŮCKY DEN 8.

PŘÍLOHA P XXIV: POST TEST – PRACOVNÍ LIST DEN 8.

